

ZAKON O POLJOPRIVREDNOM ZEMLJIŠTU

I OP E ODREDBE

lan 1.

Ovim zakonom utvrđuju se: definicije, osnovni principi i upravljanje, zaštita, korištenje, uređenje, raspolaganje, evidencije, nadzor nad provođenjem ovoga zakona, krivične odredbe, prijelazne i završne odredbe, kao i ostala značajna pitanja koja se odnose na poljoprivredno zemljište na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija).

lan 2.

Poljoprivredno zemljište je prirodno bogatstvo i dobro od općeg interesa za Federaciju i Bosnu i Hercegovinu uživa posebnu zaštitu, koristi se za poljoprivrednu proizvodnju i ne može se koristiti u druge svrhe, osim u slučajevima i pod uslovima utvrđenim ovim zakonom.

lan 3.

Cilj donošenja zakona je osiguranje, namjensko korištenje, povećanje proizvodne sposobnosti i unapređenje gospodarenja poljoprivrednim zemljištem, kao ograničenog i neobnovljivog prirodnog resursa, bez obzira na vrstu vlasništva, te usklađivanje interesa svih subjekata u korištenju poljoprivrednog zemljišta u privrednom i ekonomskom razvoju zemlje.

Realizacija cilja iz stava 1. ovoga člana ostvarit će se kroz Strategiju gospodarenja poljoprivrednim zemljištem (u daljem tekstu: Strategija), Program unapređenja gospodarenja poljoprivrednim zemljištem (u daljem tekstu: Program gospodarenja) i druge programe i projekte.

lan 4.

Poljoprivredno zemljište, u smislu ovoga zakona, je zemljište koje se koristi za poljoprivrednu proizvodnju: oranice (njive), vrtovi, voćnjaci, vinogradi, livade, pašnjaci, ribnjaci, trstici, močvare i drugo zemljište koje bi se po svojim prirodnim i ekonomskim osobinama najbolje moglo koristiti za poljoprivrednu proizvodnju.

Poljoprivrednim zemljištem smatraju se i zemljišta u inundacionim područjima (zemljišta izmeću nasipa za odbranu od voda i vodotoka rijeka), na udaljenosti većoj od 10 metara od nožice nasipa, a služe za poljoprivrednu proizvodnju.

Obradivim poljoprivrednim zemljištem, u smislu ovoga zakona, smatraju se: oranice (njive), vrtovi, voćnjaci, vinogradi i livade.

Oranivim poljoprivrednim zemljištem, u smislu ovoga zakona, smatraju se: oranice i vrtovi.

Neobradivim poljoprivrednim zemljištem u smislu ovoga zakona, smatraju se pašnjaci, ribnjaci, trstici i močvare.

Neobradivo poljoprivredno zemljište može se odgovarajućim agrotehničkim mjerama pretvoriti u obradivo, ako bi time služilo interesima povećanja poljoprivredne proizvodnje.

Katastarska kultura poljoprivrednog zemljišta iz stavka 1. ovoga člana utvrđuje se prema podacima iz zemljišne knjige, odnosno katastra nekretnina i katastra zemljišta, dok se ne dokaže suprotno.

lan 5.

Minirano poljoprivredno zemljište kao i zemljište za koje se opravdano sumnja da je minirano, smatra se poljoprivrednim zemljištem, ali se ne može koristiti za poljoprivrednu proizvodnju do dana ukidanja mina i neeksplozivnih ubojitih sredstava, odnosno njegovoga deminiranja ili do obavljanja stručnog očitavanja i davanja nalaza od strane ovlaštene institucije.

Šumsko, građevinsko i/ili drugo nepoljoprivredno zemljište nakon privremenja poljoprivrednoj proizvodnji, smatra se poljoprivrednim i uvrštava se u jednu od kategorija poljoprivrednog zemljišta.

Neizgrađeno građevinsko zemljište, do privremenja konačno namjeni, mora se održavati sposobnim za poljoprivrednu proizvodnju, odnosno poljoprivredno zemljište, kojem je planom prostornog uređenja utvrđena druga namjena, koristi se za poljoprivrednu proizvodnju sve dok rješenje o odobrenju za građenje objekata, odnosno vršenje drugih radova, ne postane konačno.

lan 6.

Ukoliko je odredbama posebnog zakona utvrđen manji stepen zaštite poljoprivrednog zemljišta u odnosu na zaštitu utvrđenu ovim zakonom, primjenjuju se odredbe ovoga zakona.

lan 7.

Nositelji prava vlasništva nad poljoprivrednim zemljištem iz člana 4. ovoga zakona ne mogu biti strana fizička i pravna lica, osim ako me međunarodnim državnim ugovorom nije drugačije određeno.

II DEFINICIJE

lan 8.

Izrazi u smislu ovoga zakona imaju slijedeće značenje:

1. Zemljište (FAO 1976.) obuhvata fizikalni prostor: tlo, klimu, hidrologiju, geologiju, vegetaciju u obimu koji utiče na mogućnost njegovog korištenja te rezultate prošle i sadašnje aktivnosti uvijek, kao i društveno-ekonomske parametre;

2. Tlo je trodimenzionalno tijelo, rastresiti površinski sloj Zemljine kore nastao pod uticajem pedogenetskih procesa kroz procese pedogeneze, a determinira se na osnovu njegovih unutarnjih osobina;

3. Višenamjensko vrednovanje zemljišta je dio procesa planiranja korištenja zemljišta i bazna podloga za razvoj poljoprivrede;

4. Plodnost tla(zemljišta) je sposobnost tla da biljci pruži istovremeno, kontinuirano i optimalno hraniva, vodu, zrak, toplinu i medij za ukorjenjivanje;

5. Plodni i potencijalno plodni sloj tla obuhvata orani ni i podorani ni sloj tla koji se karakterizira kvalitetnim fizičko-hemijskim osobinama, odnosno plodnošću;

6. Sistemska kontrola plodnosti tla podrazumijeva skup mjera kojima se vrši utvrđivanje stanja plodnosti tla i izrada planova za gnojidbu gajenih kultura kako bi se uz optimalnu gnojidbu ostvario adekvatan prinos, a da pri tome ne dođe do zagađenja okoliša;

7. Zapušteno poljoprivredno zemljište, u smislu ovoga zakona, je neobrađeno zemljište koje je zakorovljeno i obraslo samoniklim i šumskim raslinjem, i na kojem je vegetacijsko proizvodni ostatak dulje od 2 godine;

8. Zaštita poljoprivrednog zemljišta podrazumijeva sistem mjera prevencije i sanacije, kojima se omogućava sprečavanje neželjenih stanja i uklanjanje evidentnih oštećenja nastalih na poljoprivrednom zemljištu;

9. Štetnim i opasnim tvarima u poljoprivrednom zemljištu smatraju se materije koje mogu prouzročiti promjene fizičkih, hemijskih i bioloških osobina tla, uslijed čega se umanjuje njegova proizvodna sposobnost, odnosno onemogućava njegovo korištenje za poljoprivrednu proizvodnju;

10. Onečišćenje poljoprivrednog zemljišta podrazumijeva sve materije i otpad od drveta, kamena, plastike, kovina, nemetala, te ni i drugi ostaci, ako su ostavljeni na poljoprivrednoj površini;

11. Oštećenje zemljišta podrazumijeva narušavanje fizičkih, hemijskih i bioloških osobina zemljišta, a manifestira se kroz slijedeće oblike: infekcija, kontaminacija, degradacija i destrukcija;

12. Infekcija (biološka kontaminacija) podrazumijeva poseban oblik zagađenja tla izazvan uzročnicima zaraznih bolesti, a koji se mogu prenijeti na životinje i ljude kao što su virusi, bakterije, paraziti, gljivice, rikcije i dr.;

13. Kontaminacija tla podrazumijeva unošenje različitih vrstih, te nje i gasovitih materija, te radioaktivnih elemenata koji dovode do promjene prirodnih osobina tla, kao i do akumulacije štetnih i opasnih materija na poljoprivrednim kulturama;

14. Degradacija predstavlja poseban oblik oštećenja zemljišta, koji se manifestira kroz kvarenje strukture, zbijanje i odnošenje površinskom erozijom plodnog sloja tla uslijed nepravilne obrade, neadekvatnog načina korištenja i gubitka;

15. Erozijska tla predstavlja poseban oblik oštećenja zemljišta koje može biti izazvano vodom, vjetrom i antropogenim djelovanjem, a javlja se kao površinska, brazdasta i jaružna;

16. Destrukcija predstavlja najteži oblik oštećenja zemljišta u kom se zemljište fizički uništava, pri čemu mu se trajno mijenja namjena korištenja, odnosno gdje se njegove ekološke funkcije pretvaraju u tehničke;

17. Korištenje poljoprivrednog zemljišta, u smislu ovoga zakona, podrazumijeva: baznu i dopunsku obradu zemljišta, uzgoj i održavanje voćnjaka, vinograda, livada i pašnjaka, kao i druge radove racionalnog korištenja poljoprivrednog zemljišta u cilju povećanja poljoprivredne proizvodnje;

18. Upotrebna vrijednost poljoprivrednog zemljišta podrazumijeva određivanje kvaliteta zemljišta po bonitetnim kategorijama, u odnosu na mogućnost njegova korištenja za poljoprivrednu proizvodnju, uzimajući u obzir njegove prirodne osobine, plodnost i zdravstveno stanje;

19. Poljoprivredna saglasnost podrazumijeva izdavanje odobrenja za promjenu namjene korištenja zemljišta, ukoliko su ispunjeni svi zakonski osnovi i izvršena nadoknada troškova, a izdaje se u formi rješenja;

20. Održavanje poljoprivrednog zemljišta sposobnim za poljoprivrednu proizvodnju smatra se korištenje, sprečavanje njegove zakorovljenosti i obrastanje samoniklim višegodišnjim raslinjem;

21. Trajna promjena namjene poljoprivrednog zemljišta, u smislu ovoga zakona, podrazumijeva svako korištenje poljoprivrednog zemljišta za izgradnju naselja, industrijskih objekata, vodenih akumulacija, željeznih pruga, saobraćajnica, sportskih terena, pošumljavanje ili izvođenje drugih radova kojima se trajno onemogućava korištenje tog zemljišta za poljoprivrednu proizvodnju;

22. Privremena promjena namjene poljoprivrednog zemljišta, u smislu ovoga zakona, podrazumijeva promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta za određeni period, poslije koga se poljoprivredno zemljište može ponovo koristiti za poljoprivrednu proizvodnju;

23. Kapitalni objekti od općeg interesa su: saobraćajnice, željeznice, aerodromi, hidroakumulacije, vodoprivredni objekti za obranu od poplava i objekti za iskorištavanje industrijskih i ostalih mineralnih materija površinskim kopom;

24. Naknada zbog promjene namjene poljoprivrednog zemljišta podrazumijeva adekvatnu protuvrijednost u novcu na ime umanjenja vrijednosti i izgubljenog obima poljoprivredne proizvodnje;

25. Taksa za zapušteno poljoprivredno zemljište podrazumijeva protuvrijednost u novcu na ime umanjenja vrijednosti i izgubljenog obima poljoprivredne proizvodnje;

26. Privremeno korištenje poljoprivrednog zemljišta podrazumijeva njegovu upotrebu kroz ograničeno davanje u zakup radi ublažavanja posljedica umanjenja vrijednosti i izgubljenog obima poljoprivredne proizvodnje;

27. Agrotehničke mjere podrazumijevaju postupke kojima se: sprečavaju procesi erozije, sprečava zakorovljenost, servisiranje poljoprivrednih strojeva i oruđa, vrši isušivanje kanala, provode zabrane, odnosno obveze uzgoja pojedinih vrsta bilja na određenom području, poduzimaju mjere za zaštitu od poljskih šteta, iskorištavanje i uništavanje biljnih otpadaka, održavanje živica i međa, održavanje poljskih puteva, sprečavanje zasjenjivanja susjednih estica, sadnju i održavanje vjetrozaštitnih pojasa i dr.;

28. Pašnjaci, u smislu ovoga zakona obuhvataju travnate površine koje se ne obrađuju, već se isključivo koriste za ispašu stoke;

29. Nomadska ispaša stoke u smislu ovoga zakona, podrazumijeva ispašu stoke gonjenjem preko poljoprivrednog zemljišta, ispašu stoke na poljoprivrednom zemljištu van mjesta prebivališta, odnosno sjedišta držatelja stoke, ako ovim zakonom nije drugačije određeno;

30. Uređenje zemljišta podrazumijeva skup tehničkih, hidrotehničkih, agrotehničkih i bioloških mjera, kojima se poboljšavaju uslovi poljoprivredne proizvodnje, te povećava plodnost i proizvodni potencijal zemljišta;

31. Arondacija je postupak zamjene, razmjene ili kupovine zemljišta među subjektima unutar arondacionog područja i pripajanje tog zemljišta u korist drugog subjekta, radi okrupnjavanja parcela i racionalizacije obrade zemljišta;

32. Komasaacija podrazumijeva skup mjera i postupaka kompleksnog uređenja zemljišta kojom se određeno šire područje uređuje: infrastrukturom, saobraćajnom mrežom, kanalima, oblikovanjem parcela, okrupnjivanjem posjeda, tabliciranjem i drugim pratećim objektima u pravcu postizanja optimalnije i racionalnije poljoprivredne proizvodnje;

33. Izvlaštenje je oduzimanje ili ograničavanje prava vlasništva na nekretninama uz naknadu prema tržišnoj vrijednosti, u svrhu izgradnje objekata ili izvođenja radova za koje je utvrđen opći interes;

34. Rekultivacija tla podrazumijeva sistem tehničkih, agrotehničkih i bioloških mjera i postupaka kojima se narušeno zemljište vraća u prvobitnu namjenu;

35. Vo enje evidencije podrazumijeva sistemsko regulisanje i digitalnu obradu podataka o poljoprivrednom zemljištu;

36. Minirano poljoprivredno zemljište podrazumijeva ono zemljište koje je kontaminirano ili se sumnja da je kontaminirano minama i eksplozivnim sredstvima;

37. Odštetni cjenik podrazumijeva procijenjenu vrijednost štete za poljoprivredno zemljište i gajene kulture, nanesenu poljoprivrednom proizvoda u;

38. Monitoring zemljišta podrazumijeva sustavno i permanentno pra enje stanja i promjena u zemljištu i na zemljištu;

39. Zemljišno informacijski sustav (ZIS) je sustav regulisanja, analize i obrade numeričke baze podataka uvezane sa topografskim i satelitskim grafičkim prikazom na bazi GIS tehnologije.

III OSNOVNI PRINCIPI I UPRAVLJANJE

lan 9.

Poljoprivredno zemljište kao osnovno sredstvo poljoprivredne proizvodnje ima prvenstvo korištenja za poljoprivrednu proizvodnju, u odnosu na sve druge funkcije i namjene.

lan 10.

Poslovi upravljanja, zaštite, ure enja i racionalnog korištenja poljoprivrednog zemljišta su poslovi od op eg interesa za BiH, Federaciju, kantone i gradske-op inske organe uprave nadležne za poslove poljoprivrede (u daljem tekstu: op ina).

lan 11.

Interesi o uvanja i zaštite poljoprivrednog zemljišta moraju se uzeti u obzir pri utvr ivanju strateških opredjeljenja, dokumenata prostornog ure enja, razvojnih programa, akcionih planova, donošenju propisa i poduzimanju mjera od mjerodavnih organa.

lan 12.

Materijalni i drugi uslovi za upravljanje, zaštitu i ure enje poljoprivrednog zemljišta osiguravaju se preko Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljem tekstu: Federalno ministarstvo), kantonalnih ministarstva nadležnih za poslove poljoprivrede (u daljem tekstu: kantonalno ministarstvo) i op ina.

lan 13.

Nadležni organi uprave u Federaciji, kantonima i op inama, koji upravljaju poljoprivrednim zemljištem, dužni su sura ivati i zajedni ki djelovati, te osigurati da se poljoprivredno zemljište koristi u skladu sa odredbama ovoga zakona.

lan 14.

Vlasnik, odnosno korisnik poljoprivrednog zemljišta odgovoran je za sve aktivnosti koje imaju uticaja na poljoprivredno zemljište, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima.

lan 15.

Korištenje poljoprivrednog zemljišta može se vršiti samo do stepena na kojem se ne umanjuju njegove prirodne osobine (fizi ka, hemijska i biološka) i proizvodna sposobnost.

Svako korištenje poljoprivrednog zemljišta vrši se uz nau nu i stru nu podlogu.

lan 16.

Sva fizi ka i pravna lica , kao i druge organizacije dužni su štiti poljoprivredno zemljište na in da spre avaju aktivnosti koje mogu ugroziti ili oštetiti poljoprivredno zemljište, ublažiti svaku takvu štetu, eliminisati posljedice takve štete, sanirati ošte eno poljoprivredno zemljište i dovesti ga u stanje u kojem je bilo prije pojave štete.

lan 17.

Zaga iva i poljoprivrednog zemljišta dužni su platiti troškove kontrole, prevencije od zaga enja i zaga enja, odnosno platiti troškove za provo enje aktivnosti saniranja poljoprivrednog zemljišta od štetnih materija koje mogu prouzro iti ili su prouzrokovale štetu na poljoprivrednom zemljištu.

lan 18.

Trajnu i privremenu promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta u druge svrhe, mogu e je provesti samo na osnovu bonitetne kategorije zemljišta.

Za svaku trajnu i privremenu promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta u druge svrhe, pla a se naknada.

lan 19.

Svaki pojedinac i organizacija moraju imati odgovaraju i pristup informacijama koje se odnose na poljoprivredno zemljište, a kojima raspolažu organi uprave.

lan 20.

Pri prometu poljoprivrednog zemljišta obavezno se utvr uje pravo prvenstva, po redoslijedu utvr enom u ovom zakonu.

Akt o promjeni statusa poljoprivrednog zemljišta, koji je donesen suprotno proceduri utvr enoj ovim zakonom, smatra se ništavnim.

IV ZAŠTITA POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA

lan 21.

Radi o uvanja, namjenskog i racionalnog korištenja poljoprivrednog zemljišta, spre avanja korištenja u nepoljoprivredne svrhe, proizvodnje zdravstveno ispravne hrane, zaštite zdravlja ljudi, životinjskog i biljnog svijeta, nesmetanog korištenja i zaštite okoliša, provode se mjere zemljišne politike i poslovi zaštite poljoprivrednog zemljišta.

lan 22.

Mjerama zemljišne politike uti e se na namjensko i racionalno gospodarenje poljoprivrednim zemljištem kao dobrom od op eg interesa za Federaciju, kantone i op ine, u skladu sa važe im propisima i uz sistemsku zaštitu okoliša.

Mjere zemljišne politike su:

1. Strategija i Program gospodarenja;
2. Višenamjensko vrednovanje, zaštita i optimalno korištenje zemljišta (u daljem tekstu: Projekat višenamjenskog vrednovanja);
3. korištenje poljoprivrednog zemljišta;
4. promet poljoprivrednog zemljišta;
5. zaštita poljoprivrednog zemljišta;
6. programi ure enja poljoprivrednog zemljišta;
7. gospodarenje poljoprivrednim zemljištem;
8. zemljišni monitoring, odnosno pra enje stanja i promjena na zemljištu i u zemljištu;
9. zemljišno informacijski sustav (ZIS);
10. ostale mjere.

Mjere zemljišne politike provodi Federalno ministarstvo i nadležna kantonalna ministarstva, u saradnji sa Federalnim zavodom za agropedologiju (u daljem tekstu: Federalni zavod) i federalnom upravom za geodetske i imovinsko pravne poslove(u daljem tekstu: geodetska uprava), kao i nau no -stru nim institucijama iz oblasti poljoprivrede (u daljem tekstu: nau no -stru ne institucije).

lan 23.

Zaštita poljoprivrednog zemljišta od gubitka raspoloživih površina i nenamjenskog korištenja provodi se kroz obvezu vlasnika, zakupca ili drugih korisnika da moraju: obradivati poljoprivredno zemljište na propisan način, prilagoditi poljoprivrednu proizvodnju propisanim standardima, koristiti metode koje su primjerene zemljištu, sprečavati sabijanje, erozije i zagađivanje zemljišta, te osigurati plodnost i produktivnost zemljišta.

Poslovi zaštite, uređenja i korištenja poljoprivrednog zemljišta, u smislu ovoga zakona su:

1. izrada Strategije i Programa gospodarenja (zaštita, korištenje, uređenje, raspolaganje);
2. izrada Projekta višenamjenskog vrednovanja;
3. izrada karte upotrebne vrijednosti zemljišta;
4. pedološki i drugi studijsko-istraživački radovi;
5. trajno praćenje stanja (monitoring) poljoprivrednog zemljišta;
6. uspostava i održavanje ZIS-a;
7. kontrola plodnosti zemljišta;
8. poboljšanje kvaliteta obradivog poljoprivrednog zemljišta;
9. izgradnja meliorativnih sistema na poljoprivrednom zemljištu;
10. rekultivacija poljoprivrednog zemljišta koje je korišteno za eksploataciju mineralnih materija, odlaganje jalovine pepela i šljake;
11. utvrđivanje količina opasnih i štetnih materija u poljoprivrednom zemljištu i vodi u sistemima za navodnjavanje i odvodnjavanje;
12. pretvaranje neobradivog poljoprivrednog zemljišta u obradivo;
13. izgradnja odbrambenih nasipa;
14. zaštita zemljišta od erozije vodom i vjetrom;
15. zaštita od prirodnih nepogoda (poplave, vjetar, grad, oborine, suša, mraz, klizište, masovna pojava životinjskih i biljnih bolesti);
16. program okrupnjavanja i zabrana usitnjavanja poljoprivrednih parcela;
17. edukacija i stručno osposobljavanje.

lan 24.

U cilju osiguranja poslova iz člana 23. stava 2. ovoga zakona donosi se Program gospodarenja i Projekat višenamjenskog vrednovanja za teritorij Federacije, kantona i općina.

Programom gospodarenja iz stava 1. ovoga člana planira se: korištenje, rajonizacija, uređenje, praćenje stanja (monitoring), zaštita poljoprivrednog zemljišta i površina koje su staništa divljih biljnih i životinjskih vrsta, a kojima se ne može promijeniti namjena, radi održavanja prirodne ravnoteže, utvrđivanje površina za proizvodnju hrane i dr.

Programi iz stava 1. ovoga člana moraju biti međusobno usaglašeni u dijelu korištenja poljoprivrednog zemljišta, a posebno za korištenje u nepoljoprivredne svrhe.

Projektom višenamjenskog vrednovanja iz stava 1. ovoga člana izvršit će se analiza sadašnjeg i budućeg korištenja, te procjena sadašnje i potencijalne pogodnosti tla/zemljišta za višenamjensko korištenje u poljoprivredi (povrtnarstvo, voćarstvo, vinogradarstvo, ratarstvo, stojarstvo, ribarstvo i dr.), izdvojiti će se rajoni i podrajoni prioritetnog korištenja i dati će se preporuke za uređenje i zaštitu.

Sastavni dio projekta višenamjenskog vrednovanja su karte pogodnosti zemljišta i druge tematske karte izrađene GIS tehnologijom, prema normativima izrade karata.

Federalni ministar će donijeti pravilnik o jedinstvenoj metodologiji za razvrstavanje zemljišta u kategorije pogodnosti.

lan 25.

Zaštita poljoprivrednog zemljišta od onečišćenja i oštećenja provodi se zabranom, ograničavanjem i sprečavanjem od direktnog unosa, te unošenja vodom i zrakom štetnih i opasnih materija i poduzimanjem drugih mjera za održavanje i poboljšanje njegove proizvodne sposobnosti.

Sva onečišćenja, kontaminacija i infekcija moraju se sanirati u roku od 60 dana, računajući od dana izdavanja naloga od strane nadležne inspekcije.

Federalni ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljem tekstu: federalni ministar) će propisati koje se materije smatraju štetnim i opasnim te granice vrijednosti dozvoljenih količina

štetnih i opasnih materija u tlu, monitoring i metode njihovoga ispitivanja, prevencije, zaštite i sanacije.

Federalni ministar će donijeti provedbeni propis o mineralnim i organskim gnojivima i supstratima i o upisu u registar gnojiva i supstrata.

Član 26.

Zabranjeno je ispuštanje štetnih i opasnih materija koje mogu oštetiti i promijeniti proizvodnu sposobnost poljoprivrednog zemljišta kao i upotreba mineralnih i organskih gnojiva, te sredstava za zaštitu bilja u količini već od dozvoljene.

Pravna ili fizička lica koja one iste poljoprivredno zemljište štetnim i opasnim materijama, tako da je poljoprivredna proizvodnja na tom zemljištu umanjena ili onemogućena, dužni su platiti naknadu štete vlasnicima ili korisnicima zemljišta, u iznosu koji utvrde sporazumno ili prema odštetnom cjenovniku.

Tužbeni zahtjev iz stava 2. ovog člana podnose vlasnici ili korisnici poljoprivrednog zemljišta, a razlog za podnošenje tužbe može biti i nepostizanje sporazuma i nepostupanje po odštetnom cjeniku.

Odštetni cjenik iz stava 2. ovog člana, kao i za sve štete pričinjene poljoprivrednom zemljištu i na poljoprivrednom zemljištu, propisuje federalni ministar.

Ako se ne postigne sporazum, visinu naknade određuje nadležni sud.

Član 27.

Ako dođe do zagađenja i onečišćenja poljoprivrednog zemljišta u količini već od dozvoljene, ispuštanjem opasnih i štetnih materija, počinilac štete snosi troškove radova na ispitivanju i dekontaminaciji, odnosno sanaciji poljoprivrednog zemljišta.

Ako lica iz stava 1. ovog člana u određenom roku ne saniraju poljoprivredno zemljište, sanaciju će provesti pravno ili fizička lica koje rješenjem odredi kantonalno ministarstvo i to na trošak pravnog ili fizičkog lica koje je to bilo dužno učiniti.

Rješenje iz stava 2. ovog člana izvršno je danom donošenja toga rješenja, a žalba ne odlaže izvršenje rješenja.

Plaćanje troškova ispitivanja i dekontaminacije, odnosno sanacije zagađenog zemljišta od strane počinilca štete, ne isključuje odgovornost počinilca štete i po drugim propisima.

Član 28.

Ispitivanje poljoprivrednog zemljišta u cilju utvrđivanja količine štetnih i opasnih tvari u zemljištu vrši se po programu koji donosi kantonalno ministarstvo.

Ispitivanje poljoprivrednog zemljišta iz stava 1. ovog člana vrši organizacija koja u pogledu kadrova i opreme ispunjava propisane uslove.

Izveštaji o rezultatima ispitivanja dostavljaju se kantonalnom ministarstvu u roku od 15 dana od dana završetka ispitivanja.

Ukoliko rezultati ispitivanja to zahtijevaju, kantonalno ministarstvo na prijedlog općinskog organa ili inspekcije, dužno je zabraniti, odnosno ograničiti proizvodnju određenih poljoprivrednih proizvoda i upotrebu sredstava za zaštitu bilja i drugih sredstava na kontaminiranom zemljištu.

O poduzetim mjerama kantonalno ministarstvo je obavezno obavijestiti i dostaviti rezultate ispitivanja Federalnom ministarstvu zbog uvođenja u sistem evidencije i praćenja stanja poljoprivrednog zemljišta.

Član 29.

Zemljišni informacioni sistem Federacije (u daljem tekstu: ZIS) je sustav evidencija i praćenja stanja poljoprivrednog zemljišta koji se uspostavlja i vodi u Federalnom ministarstvu i Federalnom zavodu, radi: ustanovljavanja službene evidencije i baze podataka sa podacima iz člana 30. ovog zakona, osiguranja podataka o poljoprivrednom zemljištu, izvršavanja mjera poljoprivredne politike, pristupa i razmjene informacija između subjekata sistema, planiranja i programiranja razvoja informacionog sistema, organizacije i koordinacije rada na razvoju i funkcionisanju pojedinih podsistema i primjene jedinstvenih standarda, definicija, klasifikacija i šifara i utvrđivanja standarda za korištenje informacionih tehnologija.

Federalni ministar će donijeti provedbeni propis o jedinstvenoj metodologiji monitoringa i ZIS-a.

lan 30.

ZIS treba objediniti sve informacije o zemljištu iz slijedećih izvora:

1. Iz baze podataka Federalne uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove:

a) o parcelama: broju i vlasnicima, njihovoj površini, katastarskoj kulturi i klasi, položaju parcela (iz kopije mape zemljišnog katastra, odnosno digitaliziranog nacrtu i iz topografskih karata, iz topografskih nacrtu i digitalnog modela terena sa visinama);

2. iz baze podataka Federalnog zavoda:

a) o zemljištima: iz pedološke karte, iz njihovih foto-snimaka i postojećih satelitskih snimaka i iz podataka sistemskog praćenja i analiziranja plodnosti poljoprivrednog zemljišta;

b) o zagađenju i oštećenju: iz podataka sistemskog praćenja poljoprivrednog zemljišta, poljoprivrednih biljaka i podzemnih voda;

3. iz baze podataka Federalnog hidrometeorološkog zavoda:

a) o klimi;

4. iz baze podataka zemljišno-knjižnih ureda:

a) o vlasnicima: fizičkim i pravnim licima sa svim relevantnim podacima;

5. podaci iz drugih baza podataka.

Podaci se u bazu podataka dostavljaju i pribavljaju besplatno, osim u slučajevima neposrednih izdataka za potrebna dodatna izvješća.

Federalni ministar će propisati oblik, sadržaj, način i pristup bazi podataka.

lan 31.

Sistem kontrole plodnosti zemljišta vrši se u cilju očuvanja i poboljšanja fizičkih, hemijskih i bioloških osobina i osiguranja pravilne upotrebe mineralnih i organskih gnojiva.

Fizička i pravna lica, vlasnici ili korisnici koji su upisani u registar poljoprivrednih gazdinstava, a koji su korisnici poljoprivrednog zemljišta, dužni su provoditi sistemsku kontrolu plodnosti zemljišta koje je katastarskim klasiranjem svrstano od 1. do 4. katastarske klase obradivog poljoprivrednog zemljišta, a koja je površina veća od 0,2 ha.

Ispitivanje plodnosti tla se vrši svakih 5 godina.

Sistemsku kontrolu plodnosti zemljišta vrši organizacija koja u pogledu kadrova i opreme ispunjava propisane uslove.

Pravna lica iz stava 4. ovog člana dužni su o rezultatima ispitivanja podnositi izvješćaje vlasniku, odnosno korisniku zemljišta i nadležnom kantonalnom ministarstvu, u pisanoj i elektronskoj formi, u roku od 15 dana od dana završetka ispitivanja.

Nadležna kantonalna ministarstva su dužna na kraju svake kalendarske godine dostaviti kopija izvješćaja kontrole o plodnosti tla (u pisanoj i elektronskoj formi) Federalnom ministarstvu zbog uvođenja u sistem evidencije i praćenja stanja poljoprivrednog zemljišta (ZIS).

Postupak, radnje i uslove iz st. 1, 2. i 4. ovog člana propisuje federalni ministar.

lan 32.

Vlasnici i korisnici poljoprivrednog zemljišta u erozivnim područjima dužni su provoditi propisane protuerozivne mjere.

Pod protuerozivnim mjerama podrazumijevaju se ograničenja ili potpuna zabrana sječe i voćaka, osim sječe iz agrotehničkih razloga, održavanje dugogodišnjih zasada podignutih radi zaštite od erozije na zemljištu, ograničavanje iskorištavanja pašnjaka, propisivanjem vrste i broja stoke, te vremena i načina ispaše, zabrana skidanja humusnog, odnosno oranog sloja poljoprivrednog zemljišta, zabrana preoravanja livada, pašnjaka i neobrađenih površina na strmim zemljištima i njihovo pretvaranje u oranice zasijane jednogodišnjim biljnim vrstama, određivanje obveznog zatravljivanja i sadnje višegodišnjih kultura na strmom zemljištu sa nagibom većim od 25%, podizanje ili uzgoj poljozaštitnih pojaseva i druge mjere.

lan 33.

Primjenu propisanih protuerozivnih mjera utvrđuje općinski organ, po programu gospodarenja općine iz člana 24. stava 2. ovog zakona.

Prilikom utvrđivanja mjera i njihova provođenja mora se osigurati:

1. da se tereni s nagibom većim od 10% konturno obrađuju, da se na takvim terenima i u slivovima pojedinih bujica strukturom sjetve osigura da najmanje jedna trećina ukupne površine bude zasijana ili zasađena višegodišnjim nasadima i da se tereni sa nagibom većim od 25% ne koriste kao oranice;

2. da se u svakoj općini, za područja podložna, napadnuta ili ugrožena eolskom erozijom, zavisno od specifičnosti područja i stepena ugroženosti, a u skladu sa Programom, utvrdi program zaštite zemljišta od eolske erozije podizanjem vjetrozaštitnih pojaseva, višegodišnjih usjeva i zasađa ili primjenom drugih oblika zaštite te da se predvidi dinamika po godinama za izvršenje ovoga programa;

3. da se svake godine poduzmu protuerozivne biološke mjere na najmanje 2 % novih površina od ukupnih površina napadnutih, podložnih ili ugroženih erozijom.

Troškove provedbe protuerozivnih mjera snose fizička i pravna lica čije se zemljište štiti ovim mjerama, ako zakonom nije drugačije određeno.

lan 34.

Na obradivom poljoprivrednom zemljištu koje nije uređeno putem arondacije i komasacije, fizička dioba parcele može se vršiti samo ako se na toj parceli najmanje od 0,5 ha, odnosno u kraškim krajolicima 0,2 ha, osim ako to zahtijeva općina i interes utvrđen zakonom.

Obradivo poljoprivredno zemljište uređeno arondacijom i komasacijom ne može se fizičkom diobom usitniti na parcele čija je površina manja od 1 hektara, osim u postupku izgradnje meliorativnih sistema, izgradnje javnih objekata i vraćanja zemljišta po zakonskim propisima.

lan 35.

Poljskom štetom, u smislu ovog zakona, smatra se uništavanje i oštećenje usjeva, sadnica, stabala i poljoprivredne mehanizacije na imanjima, kao i svako drugo oštećenje na poljoprivrednom zemljištu koje dovodi do smanjenja produktivnosti, strukture ili slojeva poljoprivrednog zemljišta, ako se utvrdi kao poljska šteta.

Općina svojim Programom gospodarenja iz člana 24. stav 2. ovog zakona, propisuje vrste i mjere za suzbijanje poljskih šteta, a posebno: vrste poljskih šteta, na in proгона stoke putevima koji vode pored poljoprivrednog zemljišta, na in korištenja sezonskih puteva, rok do kojeg se planinske livade moraju pokositi, uslove korištenja poljoprivredne mehanizacije, uslove sječe ili zabrane sječe i vožnje stabala, krčenje međa i živica, na in organiziranja službe za zaštitu poljoprivrednog zemljišta od poljskih šteta, postupak sa uhvaćenom stokom bez pastira ili čiji je vlasnik nepoznat, u estvovanje građana u troškovima čuvanja njihovoga poljoprivrednog zemljišta, na in procjene i naknade štete, kao i druga pitanja u vezi sa suzbijanjem poljskih šteta.

Mjere iz stava 2. ovog člana mogu se propisati ako su prethodno osigurani uvjeti za primjenu tih mjera, a primjenjivati se dok ti uslovi postoje.

Na poljoprivrednom zemljištu zabranjeno je spaljivanje organskih ostataka poslije žetve usjeva.

lan 36.

Edukacijske programe, u više nivoa, radi stručnog osposobljavanja za zaštitu, uređenje i optimalno korištenje poljoprivrednog zemljišta vrše srednje poljoprivredne škole i poljoprivredni fakulteti uz saglasnost nadležnog kantonalnog ministarstva.

V KORIŠTENJE POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA

lan 37.

Pravna lica koja se bave poljoprivrednom proizvodnjom na zemljištu, fizička lica koja su vlasnici zemljišta i drugi korisnici poljoprivrednog zemljišta, dužni su poljoprivredno zemljište koristiti i obrađivati na način propisan ovim zakonom.

Vlasnici i korisnici poljoprivrednog zemljišta moraju isto koristiti na na in koji najviše odgovara prirodnim osobinama zemljišta i postoje im privredno-ekonomskim i agrotehničkim uslovima, te poljoprivrednu proizvodnju prilagoditi ekološkim standardima i standardima za zemljište.

lan 38.

Korištenje poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države vrši se u skladu sa Strategijom i Programom gospodarenja.

Strategiju iz stavka 1.ovoga lana donosi Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vlada FBiH), na prijedlog Federalnog ministarstva.

Strategija, kao dio poljoprivredne strategije Federacije, treba biti osnova i poslužiti kantonima i općinama da donesu svoje programe gospodarenja iz lana 24. stav 2.ovoga zakona.

Strategija mora sadržavati: uvodni dio sa stanjem zemljišnih resursa u Federaciji, agrarnu strukturu, korištenje poljoprivrednog zemljišta, osnovne principe i oblike raspolaganja, ciljeve zemljišne politike, zaštitu poljoprivrednog zemljišta i dr.

Program gospodarenja iz stava 1.ovoga lana sadrži: površine zemljišta u vlasništvu države po katastarskim općinama, ukupnu površinu, na in korištenja, podatke o korisnicima poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države, podatke o stanju, uređenju i korištenju zemljišta, površinu zemljišta planiranu za davanje u zakup, koncesiju, promet i elemente navedene u lanu 24.stav 2.ovoga zakona.

lan 39.

Korisnici poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države donose dugoročni program korištenja tog zemljišta uz saglasnost kantonalnog ministarstva (u daljem tekstu: Program korištenja), kojim se utvrđuju i ona zemljišta na kojima nije moguće organizovati poljoprivrednu proizvodnju.

Program korištenja iz stava 1. ovoga lana sadrži sljedeće mjere:

1. na in korištenja;

2. agrotehničke mjere;

3. mjere zaštite i održavanja (sprečavanje erozije, zakorovljenosti, održavanje i čišćenje kanala, živica i međa, drvoređa i poljskih puteva, suzbijanje bolesti i štetnika, korištenje i uništavanje biljnih otpadaka i to odmah nakon berbe, a najkasnije do 01. travnja tekuće godine, obaveza uzgoja pojedinih vrsta biljaka na određenom području, sprečavanje zasjenjivanja susjednih parcela, i sl.);

4. ostale mjere (zabrana odlaganja smeća i drugih otpadaka, životinjskih lešina, sprečavanje smanjenja prohodnosti puteva, zaštita od požara i plavljenja i dr.).

Troškovi mjera iz stava 2.ovoga lana padaju na teret korisnika poljoprivrednog zemljišta.

Programom korištenja iz stava 1.ovoga lana, zemljišta na kojima nije moguće organizovati poljoprivrednu proizvodnju, mogu se ustupiti općini radi njihovoga korištenja za pošumljavanje ili druge namjene.

lan 40.

Korisnik poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države dužan je koristiti poljoprivredno zemljište u skladu s odredbama lana 37.ovoga zakona.

Korisnik poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države, dužan je sklopiti ugovor o zakupu ili koncesiji u skladu s odredbama ovoga zakona koje se odnose na zakup i koncesiju poljoprivrednog zemljišta, te koristiti poljoprivredno zemljište u skladu s odredbama lana 37.ovoga zakona.

Ako korisnik poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države nije u mogućnosti koristiti poljoprivredno zemljište u skladu s odredbama lana 37.ovoga zakona, dužan je i obavezan o tome obavijestiti kantonalno ministarstvo.

Korisnik poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države ne može davati poljoprivredno zemljište u podzakup.

lan 41.

Ako korisnici ne koriste poljoprivredno zemljište na na in propisan u lanu 37.ovoga zakona, kantonalno ministarstvo može propisati mjere za uporabu toga zemljišta.

Pored mjera iz stavka 1.ovoga lana općina može propisati vršenje usluga poljoprivrednim strojevima i oruđima, mjere za zaštitu od poljskih šteta, mraza, tuče, požara i poplava, određivati sječu

odnosno zabranu sje e vo nih stabala, kr enja me a i živica kao i odvodnju na odre enim površinama poljoprivrednog zemljišta.

Mjere iz stava 2.ovoga lanka mogu se propisati ako su prije toga osigurani uslovi za primjenu tih mjera, a primjenjivat e se dok ti uslovi postoje.

lan 42.

Ako vlasnik privatnog poljoprivrednog zemljišta nije u mogu nosti koristiti poljoprivredno zemljište u skladu sa lanom 37.ovoga zakona, dužan je osigurati njegovo korištenje putem davanja zemljišta u zakup ili na drugi na in, u skladu sa propisima kojima su utvr ena pitanja davanja nekretnina u zakup.

Ako vlasnik privatnog poljoprivrednog zemljišta ne može osigurati korištenje zemljišta na na in iz stava 1.ovoga lana, dužan je o tome informisati op inski organ o mjestu, katastarskoj op ini, estici, klasi, kulturi i površini, te udjelu u vlasništvu, najkasnije do 31. mart godine za koju se utvr uje taksa.

lan 43.

Ako korisnik ne koristi poljoprivredno zemljište u vlasništvu države dulje od 1 godine ili ne osigura korištenje tog zemljišta u skladu sa lanom 40.ovoga zakona, kantonalno ministarstvo e po službenoj dužnosti ili na zahtjev korisnika zemljišta, donijeti rješenje o oduzimanju tog zemljišta radi davanja na korištenje drugim pravnim i fizi kim licima kojima je poljoprivredna djelatnost, osnovna djelatnost.

Ako vlasnik privatnog poljoprivrednog zemljišta ne koristi poljoprivredno zemljište dulje od 3 ekonomske godine ili ne osigura korištenje tog zemljišta u skladu sa lanom 42.ovoga zakona (ne može ga sam obra ivati ili ga ne da u zakup), op inski organ e provesti postupak davanja tog zemljišta na privremeno korištenje drugim pravnim i fizi kim licima kojima je poljoprivredna djelatnost, osnovna djelatnost (registrovanim proizvo a ima).

Vrijeme za koje se privremeno dodjeljuje poljoprivredno zemljište iz st. 1. i 2.ovoga lana je do 5 godina i za to vrijeme ne može promijeniti namjenu.

Rješenje iz stava 2. ovoga lanka objavljuje se na oglasnoj plo i op ine i dostavlja se vlasniku, odnosno korisniku zemljišta.

lan 44.

Ugovor o dodjeli poljoprivrednog zemljišta na privremeno korištenje iz lana 43. st. 1. i 2.ovoga zakona sadrži: podatke o zemljištu, namjenu i vrijeme upotrebe, iznos naknade koju korisnik kome je poljoprivredno zemljište dano na privremeno korištenje pla a vlasniku zemljišta, kao i uslove za raskid ugovora, prava i obaveze posrednika u vezi sa prijevremenim raskidom ugovora.

lan 45.

Vlasniku poljoprivrednog zemljišta može se, na njegov pisani zahtjev, vratiti poljoprivredno zemljište i prije isteka ugovorenog roka ako su ispunjeni uslovi za raskid ugovora, ali reposesija nije mogu a prije isteka ekonomske godine.

Ekonomskom godinom, u smislu ovoga zakona, smatra se period od po etka jesenjih radova u teku oj godini do vremena završetka berbe kasnih usjeva u sljede oj godini.

lan 46.

Ako korisnik obradivog poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države ne obavijesti kantonalno ministarstvo u skladu sa lanom 40. stav 3., ili vlasnik na osnovu lana 42. stav 2. ovoga zakona, pla a taksu za neobra eno obradivo poljoprivredno zemljište za teku u godinu, i to za:

- I katastarska klasa 300 KM/ha
- II katastarska klasa 250 KM/ha
- III katastarska klasa 200 KM/ha
- IV katastarska klasa 150 KM/ha
- V katastarska klasa 100 KM/ha
- VI katastarska klasa 50 KM/ha

Korisnik obradivog poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države i vlasnik koji se ne bavi poljoprivrednom proizvodnjom kao osnovnom djelatnošću, plaća posebnu taksu u visini od 200 KM po hektaru za podignute, a zapuštene plantažne voćnjake i vinograde, odnosno za plantaže gdje su podignuti i sistemi za navodnjavanje, plaća se posebna taksa u visini od 300 KM po hektaru.

Općinski organ na kraju svake godine utvrđuje obveznike plaćanja taksi iz st. 1. i 2. ovog člana, u saradnji sa Federalnom upravom za geodetske i imovinsko-pravne poslove i nadležnom poreznom upravom.

Naplatene naknade po osnovi uplate taksi za neobrađeno poljoprivredno zemljište iz stava 1. ovog člana su namjenska vrsta prihoda budžeta općine, a mogu se koristiti u svrhu razvoja, poticaja i intenziviranja poljoprivredne proizvodnje na području općine gdje su takse prikupljene.

1. Promjena namjene poljoprivrednog zemljišta

Član 47.

Promjena namjene poljoprivrednog zemljišta može biti trajna i privremena.

Pod trajnom promjenom namjene poljoprivrednog zemljišta smatra se fizičko nestajanje zemljišta izazvano gradnjom ili drugim načinom korištenja, pri čemu se zemljište trajno gubi za poljoprivrednu proizvodnju.

Pod privremenom promjenom namjene poljoprivrednog zemljišta smatra se promjena namjene na određeni period poslije kojeg se to zemljište može ponovo koristiti za poljoprivrednu proizvodnju.

Privremena promjena namjene poljoprivrednog zemljišta može se utvrditi na period do 1 do 5 godina za podizanje građevina privremenog karaktera za potrebe gradilišta, organiziranje sajмова, javnih manifestacija, objekata za eksploataciju vjetra, golf terena i sl.

Privremenom promjenom namjene poljoprivrednog zemljišta smatra se i površinska eksploatacija industrijskih mineralnih materija i ostalih mineralnih materija i treseta predviđenih rudarskim planovima i projektima, te stvaranje odlagališta vrstog i tečnog otpada i drugih mineralnih materija, do okončanja eksploatacije.

Ako se radi o gradnji objekata, gradnja se odobrava na osnovu prostornog izvedbenog nacrt, smatra se da je za redovnu upotrebu objekata određeno cjelokupno zemljište koje po prostornom izvedbenom nacrtu pripada objektu.

Član 48.

Promjena namjene poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe provodi se u skladu sa planovima prostornog uređenja i aktima određenim ovim zakonom.

Namjena zemljišta u planovima prostornog uređenja utvrđuje se na osnovu karte uporabne vrijednosti poljoprivrednog zemljišta i to:

1. zemljište od 1. do 4. bonitetne kategorije, utvrđuje se isključivo kao poljoprivredno zemljište;

2. zemljište od 5. do 6. bonitetne kategorije, utvrđuje se kao poljoprivredno zemljište i samo iznimno, kao zemljište za ostale namjene;

3. zemljište od 7. do 8. bonitetne kategorije, utvrđuje se kao zemljište koje će se, prema potrebama, koristiti i za druge namjene.

Iznimno, kada ne postoje druge mogućnosti, kada to zahtijeva općina i interes koji utvrđuje Vlada kantona i kada nema manje vrijednog poljoprivrednog zemljišta, poljoprivredno zemljište od 1. do 4. bonitetne kategorije može se utvrditi kao zemljište za izgradnju kapitalnih objekata iz člana 8. stav 1. tačka 23. ovog zakona.

Ukoliko za neka područja ne postoje utvrđene bonitetne kategorije zemljišta, odnosno postoje samo podaci o katastarskim klasama i kulturama, Federalni zavod i znanstveno-stručne institucije će na zahtjev naručitelja, izvršiti potrebna istraživanja i utvrditi bonitetnu kategoriju.

Federalni ministar će propisati jedinstvenu metodologiju za razvrstavanje poljoprivrednog zemljišta u bonitetne kategorije.

Član 49.

Federalno ministarstvo daje suglasnost na plan prostornog uređenja kantona (u daljem tekstu: prostorni plan kantona).

Prostorni plan kantona ne može se provoditi, ako za isti nije pribavljena saglasnost iz stava 1. ovoga članka.

Skupština kantona daje suglasnost na planove prostornog uređenja za manje prostorne cjeline unutar kantona (područje općine, posebno područje, gradovi, naselja).

Planovi prostornog uređenja iz stava 3. ovoga članka ne mogu se provoditi ukoliko za iste nije pribavljena saglasnost Skupštine kantona.

Saglasnost iz stava 1. ovoga članka izdaje se uz prethodno pribavljeni stručni nalaz i mišljenje Federalnog zavoda.

Član 50.

Poljoprivredno zemljište ne može se koristiti u nepoljoprivredne svrhe niti mu se može promijeniti namjena ukoliko nije usaglašena prostorno planska dokumentacija Federacije i kantona u skladu sa odredbama Zakona o prostornom planiranju i korištenju zemljišta ("Službene novine Federacije BiH", broj 02/06) i ako nije pribavljena poljoprivredna saglasnost na osnovu ovoga zakona.

Urbanisti ku saglasnost izdaje organ nadležan za poslove prostornog uređenja nakon pribavljene poljoprivredne suglasnosti po službenoj dužnosti.

Uz zahtjev za izdavanje poljoprivredne saglasnosti na promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta investitor dostavlja: izvod iz prostornog plana za to područje, kopiju katastarskog plana parcela koje obuhvaćaju evinsku parcelu, zemljišno-knjižni izvadak i posjedovni list (dokaz o vlasništvu), zapisnik poljoprivrednog inspektora o postojećem stanju glede na ina korištenja poljoprivrednog zemljišta za koje se traži saglasnost, dokaz o plaćenju administrativnoj taksi i projekt rekultivacije, ako se promjena namjene vrši na određeno vrijeme.

Poljoprivredna saglasnost je upravni akt, izdaje se na zahtjev stranke i donosi se u formi rješenja, nakon dostavljanja dokaza o uplati naknade za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta, najkasnije u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Ukoliko se radi o privremenoj promjeni namjene poljoprivrednog zemljišta, poljoprivrednom saglasnošću u utvrđuje se rok do kada se predmetno zemljište mora vratiti poljoprivrednoj proizvodnji.

Za korištenje poljoprivrednog zemljišta za izgradnju ribnjaka, staklenika i drugih objekata prvog stepena poljoprivredne proizvodnje potrebno je pribaviti poljoprivrednu saglasnost iz stava 4. ovoga članka.

Primjerak poljoprivredne saglasnosti dostavlja se Federalnom ministarstvu zbog uvođenja u sistem evidencije i praćenja stanja poljoprivrednog zemljišta (ZIS).

Član 51.

Ako fizičko ili pravno lice promjeni namjenu poljoprivrednog zemljišta na osnovu propisane dozvole ili drugog upravnog akta, ili ako promjeni namjenu u suprotnosti sa propisima, tako da zemljište ne koristi za poljoprivrednu proizvodnju, plaća naknadu zbog promjene namjene poljoprivrednog zemljišta.

Naknada iz stava 1. ovoga članka plaća se za cijelu evinsku parcelu, koja je po propisanoj dozvoli određena za gradnju objekta.

Visina naknade za privremenu promjenu namjene obradivog poljoprivrednog zemljišta plaća se godišnje i ne može biti manja od 5 % tržišne vrijednosti tog zemljišta na dan podnošenja zahtjeva.

Visina naknade za trajnu promjenu plaća se jednokratno i ne može biti manja od 20% tržišne vrijednosti obradivog poljoprivrednog zemljišta na dan podnošenja zahtjeva, a za individualnu stambenu izgradnju 5 % tržišne vrijednosti.

Visina naknade za trajnu promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta ne može biti manja od stostrukog katastarskog prihoda utvrđenog za to zemljište.

Visina naknade za privremenu promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta ne može biti manja od desetostrukog katastarskog prihoda utvrđenog za to zemljište.

Plaćanje naknade za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta gradnjom, u suprotnosti sa pozitivnim zakonskim propisima, ne utiče na legalizaciju objekta.

Tržišnu cijenu iz st. 2. i 3. ovoga članka utvrđuje nadležna porezna uprava u saradnji sa kantonalnim ministarstvom.

Član 52.

Pravna i fizi ka lica koja trajno ili privremeno mijenjaju namjenu poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe pla aju naknadu, osim u slu ajevima iz lana 53.ovoga zakona.

Naknada se pla a za svaku promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta, bez obzira što je ona utvr ena op im interesom i prostorno planskom dokumentacijom.

Organi mjerodavni za izdavanje odobrenja za gradnju objekata ili izvo enju radova ne mogu izdati odobrenje dok stranka (korisnik, investitor) ne priloži poljoprivrednu saglasnost za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe.

Naknada za korištenje poljoprivrednog zemljišta kome se privremeno mijenja namjena pla a se za svaku godinu i to: prvi put u postupku izdavanja poljoprivredne saglasnosti, a za ostale godine do 31. januara teku e godine u kojoj se zemljište koristi, sve dok se zemljište ne privede kulturi prema uslovima utvr enim u urbanisti koj saglasnosti, odobrenju za gra enje i odobrenom projektu.

Poljoprivredno zemljište ne može se po eti koristiti u nepoljoprivredne svrhe dok se ne izvrši uplata naknade iz stava 1.ovoga lana.

lan 53.

Naknada se ne pla a kada se izdaje poljoprivredna saglasnost za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe za:

1. izgradnju, adaptaciju i rekonstrukciju stambenih i pomo nih objekata poljoprivrednog gazdinstva;
2. izgradnju objekata koji služe za odbranu od poplava, za odvodnju i navodnjavanje poljoprivrednog zemljišta, za ure enje bujica i zaštitu poljoprivrednog zemljišta od erozije;
3. izgradnju objekata namijenjenih isklju ivo za proizvodnju proizvoda biljne proizvodnje, sto arstva i ribarstva te proizvoda prvog stupnja njihove prerade;
4. pošumljavanje poljoprivrednog zemljišta pod nagibom i zemljišta male proizvodne sposobnosti, kad je obavezu pošumljavanja tih površina svojim odlukom kantonalno ministarstvo ili op inski organ, odnosno kad pošumljavanje takvih zemljišta zatraži vlasnik;
5. proširenje pristupnih poljskih puteva u funkciji poljoprivredne proizvodnje;
6. izgradnja poljozaštitnih pojaseva.

lan 54.

Napla ena naknada po osnovu promjene namjene poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe posebna je vrsta prihoda budžeta kantona i vodi se na posebnom ra unu, a može se koristiti samo u slijede e svrhe:

1. izradu osnova, programa i projekata zaštite, korištenja i ure enja poljoprivrednog zemljišta;
2. provo enje mjera zaštite, korištenja i ure enja poljoprivrednog zemljišta i inundaciona podru ja;
3. uspostavu informacionog sistema za zemljište (ZIS);
4. zemljišni monitoring;
5. izrada karte upotrebne vrijednosti zemljišta;
6. izradu Projekta višenamjenskog vrednovanja;
7. realizaciju poslova utvr enih Strategijom i Programom gospodarenja;
8. za dekontaminaciju zemljišta i podizanje zaštitnih pojaseva u neposrednoj blizini putnih komunikacija.

lan 55.

Pored pla anja naknade iz lana 51.ovoga zakona, investitor je dužan prije po etka izvo enja radova na poljoprivrednom zemljištu skinuti i deponirati plodni i potencijalno plodni sloj tla za potrebe ure enja zemljišta.

Obaveza op inskog organa je da odredi lokaciju za uvanje izdvojenog plodnog sloja tla, koji je skinut kod izgradnje industrijskih i drugih objekata, te isti koristi u skladu sa projektom ure enja zemljišta i po odobrenju kantonalnog ministarstva za osposobljavanje manje plodnog i neplodnog zemljišta za poljoprivrednu proizvodnju.

lan 56.

Poljoprivredno zemljište koje je privremeno promijenilo namjenu, odnosno korišteno za druge svrhe, koje nemaju trajni karakter, privodi se prvobitnoj namjeni ili osposobljava za poljoprivrednu proizvodnju po projektu rekultivacije.

Investitor, odnosno korisnik poljoprivrednog zemljišta iz stava 1.ovoga člana je dužan, prije početka korištenja poljoprivrednog zemljišta kantonalnom ministarstvu priložiti ovjeren projekat rekultivacije.

član 57.

Korisnik ili investitor dužan je radi osiguranja rekultivacije poljoprivrednog zemljišta uplatiti na račun koji odredi kantonalno ministarstvo iznos od najmanje 30% potrebnih sredstava za rekultivaciju zemljišta i to prije nego korisnik stupi u privremeni posjed dodijeljenog mu zemljišta, a preostali dio u roku od godinu dana od dana ulaska u posjed.

Sredstva iz stava 1.ovoga člana mogu se koristiti isključivo za rekultivaciju zemljišta.

Ukoliko se eksploatacijom industrijskih i ostalih mineralnih materija naruši vodni režim, odnosno dođe do procesa plavljenja, kao i zadržavanja vode, korisnik industrijskih i ostalih mineralnih materija dužan je izvršiti hidrotehničke radove kojima će se uspostaviti prvobitni vodni režim u tlu.

Po završenoj eksploataciji industrijskih i ostalih mineralnih materija kantonalno ministarstvo dužno je u roku od 60 dana raspisati javni natječaj i odabrati organizaciju koja će izvršiti rekultivaciju poljoprivrednog zemljišta u skladu sa priloženim projektom rekultivacije.

Uputstvo o obaveznoj jedinstvenoj metodologiji za izradu projekata rekultivacije donosi federalni ministar.

2. Korištenje pašnjaka

član 58.

Pašnjakom se smatra zemljište obraslo prirodnom travnom vegetacijom i koristi se za izgon, ispašu i odmaranje stoke.

Pašnjakom, u smislu ovoga zakona, smatra se i zemljište koje služi za izgon, ispašu i odmaranje stoke, a koje se nalazi u poljoprivrednom ili šumskom kompleksu.

član 59.

Pašnjacima u vlasništvu Federacije upravljaju kantoni.

Pašnjake u vlasništvu fizičkih lica koriste njihovi vlasnici u skladu s odredbama ovoga zakona i propisa donesenih na osnovu njega.

Korisnici pašnjaka u vlasništvu Federacije ne mogu pašnjake davati u podzakup.

Dozvolom za ispašu prenosi se pravo za ispašu od vlasnika na korisnika ili na korisnike na određeni vremenski period, uz nadoknadu, na način propisan u čl. 62.stav 2. i 64.ovoga zakona.

član 60.

Pašnjaci se ne mogu koristiti u druge svrhe, osim u slučajevima određenim ovim zakonom.

Iznimno, pašnjak se može privesti drugoj kulturi ako se time postiže racionalnije i ekonomičnije korištenje zemljišta, ako promjena neće dovesti do erozije i ispiranja zemljišta i ako se time ne smeta normalno korištenje drugih pašnjaka.

Privođenje pašnjaka drugoj kulturi vrši se na osnovu ekonomsko-tehničke dokumentacije izrađene od strane znanstveno-stručne institucije, uz pribavljenu suglasnost kantonalnog ministarstva.

član 61.

Granice pašnjaka u vlasništvu Federacije utvrđuje kanton na njegovom području se ti pašnjaci nalaze.

Kantonalno ministarstvo dužno je voditi katastar pašnjaka.

lan 62.

Kantonalno ministarstvo donosi Program korištenja pašnjaka za svaku kalendarsku godinu.

Programom iz stava 1. ovoga lana propisuje se na in korištenja privatnih i državnih pašnjaka na osnovu proizvodne sposobnosti pašnjaka, kapaciteta korištenja za pojedine vrste stoke, na bazi broja i grla stoke koja mogu da pasu na tom zemljištu, prinosa, upotrebe vode za napajanje stoke i mjera za unapre enje proizvodnje.

Vlasnik i korisnik pašnjaka ima pravo i obavezu da: vrši izgon stoke za ispašu i racionalno koristi pašnjak, koristi mjesta za napajanje stoke i omogu i i drugima da napajaju stoku, ostvari stvarnu služnost na tu em zemljištu, ali i omogu i drugim korisnicima prijelaz, pristup i dopremu stoke na svojim pašnjacima, stalno vrši melioraciju i održavanje u cilju poboljšanja i pove anja kapaciteta pašnjaka i poduzima zaštitne mjere za pašnjake od pretjeranog i nenamjenskog korištenja.

Korisnici ija se stoka napasa na pašnjacima dužni su se pridržavati na ina i vremena ispaše stoke koje je vlasnik utvrdio.

Kod utvr ivanja uslova za na ine korištenja pašnjaka iz stava 1.ovoga lana moraju se osigurati zaštita i ure enje pašnjaka, kao i opravdani interesi korisnika pašnjaka, odnosno pravo prvenstva koji imaju drugi korisnici pašnjaka.

lan 63.

Pravo prvenstva ispaše stoke na pašnjacima u vlasništvu Federacije, pod jednakim uslovima, imaju fizi ka lica koja su ranije koristila pašnjak.

Lica koji imaju prebivalište u brdsko-planinskim podru jima, a bave se poljoprivrednom djelatnoš u kao osnovnom djelatnoš u, imaju pravo prvenstva za korištenje pašnjaka.

lan 64.

Visinu naknade za upotrebu pašnjaka u vlasništvu Federacije (pašarina), utvr uje kantonalno ministarstvo na po etku svake godine.

Visina naknade iz stava 1.ovoga lana utvr uje se na osnovu površine zemljišta, kapaciteta korištenja za pojedine vrste stoke, na bazi broja i grla stoke koja mogu da pasu na tom zemljištu, prinosa, upotrebe vode za napajanje stoke i mjera za unapre enje proizvodnje.

Naknada za upotrebu pašnjaka upla uje se na ra un kantona.

Sredstva iz stava 2.ovoga lana mogu se koristiti samo za unapre enje pašnjaka.

lan 65.

Na pašnjacima koji se nalaze iznad prirodne gornje granice šumske vegetacije ili su nastali potiskivanjem šuma u njenim gornjim dijelovima, kanton odre uje rokove po etka i završetka ispaše.

Zabranjena je ispaša stoke prije, odnosno poslije odre enih rokova ispaše iz stava 1.ovoga lana.

lan 66.

Korisnici pašnjaka u vlasništvu Federacije koji ne koriste pašnjak dulje od 1 godine ili ga ne koriste na na in propisan programom iz lana 62.stav 1.ovoga zakona, dužni su obavijestiti kantonalno ministarstvo do 31. marta, a kantonalno ministarstvo je dužno postupiti na na in propisan u lanu 43. stav 1.ovoga zakona.

3. Zabrana nomadske ispaše stoke

lan 67.

Pod nomadskom ispašom u smislu ovoga zakona, smatra se ispaša stoke gonjenjem preko poljoprivrednog zemljišta, ispaša stoke na poljoprivrednom zemljištu izvan mjesta prebivališta, odnosno sjedišta držatelja stoke, ako ovim zakonom nije druga ije odre eno.

Radi zaštite poljoprivrednih kultura i radi spre avanja pojave i širenja zaraznih bolesti životinja, te radi zaštite zdravlja ljudi od zoonoza koje se sa stoke mogu prenijeti na ljude, zabranjuje se nomadska ispaša stoke na poljoprivrednom zemljištu.

Ne smatra se nomadskom ispašom stoke uobičajena ispaša stoke na pašnjacima u vlasništvu Federacije i ispaša stoke na zemljištu koje je vlasništvo držatelja stoke ili je zemljište uzeto u zakup, pod uslovom da je osiguran transport (doprema i otprema) i veterinarsko uvjerenje.

lan 68.

Držatelj stoke mora zaključiti ugovor sa zakupodavcem zemljišta za ispašu stoke.

Ugovor iz stava 1. ovog člana mora sadržavati podatke o: zemljištu (mjesto, katastarska općina i površina), zakupodavcu i zakupoprincipu zemljišta, vremenu za koje je ugovorena ispaša, o broju stoke koje se mogu napasati, o veličini zemljišta i mjestu gdje se to zemljište nalazi.

Ugovor iz stava 1. ovog člana registriše se kod općinskog organa u mjestu ispaše stoke.

lan 69.

Vlasnici, zakupci i drugi korisnici poljoprivrednog zemljišta moraju dozvoliti pristup na svoja zemljišta radnicima poljoprivrednih, geodetskih, geoloških, vodoprivrednih i drugih organizacija koje vrše radove (mjerenje, snimanje, projektiranje, obilježavanje) u vezi sa pripremom i izvođenjem agrarnih operacija i djelovanjem, kao i održavanje melioracijskih objekata i uređaja, ali imaju pravo na nadoknadu prouzročene štete.

Vlasnici, zakupci i drugi korisnici zemljišta imaju zakonom ustanovljenu služnost puta i prolaza zbog prilaza poljoprivrednim parcelama, a koja im se ne može ograničiti.

Pravo služnosti korištenja tuđeg zemljišta imaju lica koja se bave: poljoprivredom, pučarstvom, lovom i ribolovom, sakupljanjem plodova ljekovitog bilja, samoniklog bilja i gljiva i dr.

Služnost iz stava 2. ovog člana traje sve dok poljski radovi (oranje, sjetva, žetva, berba i dr. poslovi) ne budu završeni.

Općinski organ može ustanoviti stvarnu služnost oticanja vode preko tuđeg zemljišta ako se oticanje ne može riješiti na drugi način.

Sezonsku služnost, procjenu štete i visinu naknade, određuje općinski organ, dok naknadu štete vrši korisnik sezone služnosti.

Žalba protiv odluke općinskog organa ne zadržava izvršenje odluke.

lan 70.

U cilju optimalnog korištenja poljoprivrednog zemljišta, osnovna i dopunska obrada kao i drugi radovi na poljoprivrednom zemljištu vrše se poljoprivrednom mehanizacijom i oruđima koja su izrađena po propisanim standardima i atestirana od strane institucije koju ovlasti Federalno ministarstvo.

Federalni ministar će propisati načine i metode atestiranja poljoprivredne mehanizacije.

lan 71.

Na poljoprivrednom zemljištu koje je obuhvaćeno hidromelioracijskim sistemom mogu se u svrhu dovođenja i odvodnje voda uspostaviti služnosti.

O uspostavi služnosti rješava gradsko-općinsko vijeće.

Za uspostavu služnosti vlasniku opterećenog zemljišta, naknadu plaćaju lica u čiju je korist služnost uspostavljena.

U pogledu utvrđivanja visine naknade za uspostavljenu služnost primjenjuju se propisi Zakona o izvlaštenju.

Protiv odluke gradskog-općinskog vijeća može se pokrenuti upravni spor.

VI UREĐENJE POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA

lan 72.

Za poboljšanje uslova poljoprivredne proizvodnje, za povećanje plodnosti i proizvodnih sposobnosti poljoprivrednog zemljišta, a u cilju racionalnije i ekonomičnije proizvodnje, provode se mjere uređenja zemljišta: komasacija, arondacija, melioracije (izgradnja i održavanje sistema za odvodnju i navodnjavanje, poboljšanje kvaliteta poljoprivrednog zemljišta, kultivacija livada i pašnjaka, pretvaranje neobrađivog poljoprivrednog zemljišta u obrađivo), protueroziona zaštita, rekultivacija i dr.

Mjere ure enja zemljišta iz stava 1. ovoga lana provode se radi grupisanja razbacanih parcela u cilju stvaranja ve ih parcela, pravilnih geometrijskih oblika, poboljšanja proizvodnih sposobnosti zemljišta pomo u primjene agrotehni kih, agromeliorativnih i hidromeliorativnih mjera, pristupa javnoj infrastrukturi, pošumljavanja zemljišta slabijeg kvaliteta ili zaga enog zemljišta, ure ivanja imovinsko-pravnih odnosa, premjera i ažuriranja katastra zemljišta.

Mjere iz stava 1.ovoga lana provode se na inicijativu vlasnika zemljišta ili korisnika zemljišta po ovlaštenju vlasnika i po sporazumu me u vlasnicima poljoprivrednih zemljišta uz aktivno sudjelovanje relevantnih nau nih i stru nih institucija.

Uputstvo o jedinstvenoj metodologiji za izradu projekata-programa ure enja zemljišta donosi federalni ministar.

lan 73.

Zabranjuje se provo enje komasacionih, arondacionih i meliorativnih postupaka na podru jima za koja nisu doneseni planovi prostornog ure enja, urbanisti ke osnove niti osnove zaštite, korištenja i ure enja poljoprivrednog zemljišta.

Podaci o stvarnim pravima u vezi sa mjerama ure enja, uzimaju se prema stanju u zemljišnom i katastarskom registru, ili prema fakti kom stanju, ako se posjedovno stanje ne slaže sa zemljišno knjižnim stanjem i ako nema spora.

Stvarno pravni i posjedovni sporovi u vezi sa ovim su hitni, a do pravomo nosti sudske odluke u esnicima se smatraju posjednici-korisnici zemljišta.

Mjerama ure enja poljoprivrednog zemljišta ure uju se i imovinsko-pravni odnosi na principima sporazumijevanja, dobrovoljnosti, ravnopravnosti i ekvivalentosti u skladu sa zakonom.

1. Komasacija

lan 74.

Ure enje poljoprivrednog zemljišta putem komasacije vrši se u cilju ure enja zemljišnih površina i stvaranja ve ih i pravilnijih zemljišnih parcela, a njihovim grupiranjem i grupiranjem zemljišnih posjeda omogu i efikasnija obrada i iskorištavanje zemljišta i izvo enje drugih radova na ure enju zemljišta, na osnovu programa komasacije za koji Federalno ministarstvo daje saglasnost.

lan 75.

Program komasacije donosi op insko vije e ili kantonalna skupština na vlastitu inicijativu, na inicijativu vlasnika poljoprivrednog zemljišta koji imaju u vlasništvu više od 80% površine zemljišta.

Postupak i nadležnosti za provo enje komasacije ure eni su posebnim Zakonom o komasaciji.

lan 76.

Poslovi komasacije su od op eg interesa.

Op i interes iz stava 1. ovoga lana utvr uje se u skladu sa Zakonom o komasaciji i odlukom op inskog vije a ili kantonalne skupštine donesene na osnovu zakona.

lan 77.

Odluka o odobravanju komasacije se javno objavljuje, a pravomo na odluka upisuje se u zemljišni i katastarski registar.

2. Arondacija

lan 78.

Arondacija (zaokruživanje) poljoprivrednog zemljišta vrši se u svrhu racionalnijeg korištenja zemljišta, mehanizacije poljoprivrednih radova, izvo enja melioracionih i protuerozivnih radova, omogu avanja izgradnje ekonomskih dvorišta, podizanje dugogodišnjih nasada i primjene savremenih agrotehni kih mjera pri obradi zemljišta.

Arondacija poljoprivrednog zemljišta može se izvesti u korist vlasnika poljoprivrednog zemljišta, ako se zemljište, koje se na ovim osnovama pripojiti, iz razloga zaokruženja rascjepkanih parcela i njihovoga pravilnog ureenja, upotrebljavati za poljoprivrednu proizvodnju.

Arondacija se može izvesti i u korist zajednice na osnovu ugovora, ako se radi o zajedni kim pašnjacima, zajedni koj obnovi ili podizanju višegodišnjih zasada, ili ako se radi o zajedni koj obradi ili osiguranju zemljišta za zajedni ke potrebe naselja.

lan 79.

Vlasnik poljoprivrednog zemljišta podnosi zahtjev (prijedlog) za arondaciju kantonalnom ministarstvu.

O prijedlogu za arondaciju odlu uje kantonalno ministarstvo u upravnom postupku, koje svojim rješenjem odlu uje o svim pitanjima arondacije.

Vlasnici poljoprivrednog zemljišta mogu podnijeti zahtjev za arondaciju ako:

- a) imaju dokaz o ispunjenosti uslova iz lana 78. st. 1. i 2.ovoga zakona;
  - b) imaju podatke o zemljištu koje se arondira i podatke o arondacionoj ponudi zamjenskog zemljišta, uz mišljenja stru no-savjetodavne službe o opravdanosti namjeravane arondacije;
  - c) na zaokruženom podru ju imaju usitnjena zemljišta ili ako se tu e zemljište nalazi na združenom zemljišnom kompleksu;
  - d) nude vlasniku za zemljište koje bi pripojili, drugo odgovaraju e zemljište iste katastarske kulture, klase, veli ine i vrijednosti;
  - e) dokažu da raspolažu mogu nostima i sredstvima za ostvarenje namjena za koje predlažu arondaciju;
  - f) dostave izjavu da dobrovoljna me usobna razmjena zemljišta nije postignuta;
  - g) dostave popis usitjenih parcela, popis zemljišta koje se pripaja;
  - h) dokaz o postignutim dogovorom o naknadama za zgrade;
  - i) imaju rješenje op ine ili kantona o utvr ivanju op eg interesa za arondaciju.
- Troškove postupka arondacije snosi titular arondacionog prava.

lan 80.

Nakon pravomo nosti odluke o arondaciji zemljište koje se arondira predaje se u posjed titularu arondacionog prava, a zamjensko zemljište ranijem vlasniku arondiranog zemljišta ili nov ana naknada u skladu sa Zakonom o izvlaštenju, ako se dotadašnji vlasnik slaže sa takvom naknadom.

Prethodni vlasnik može zahtijevati poništenje odluke o arondaciji ako se arondirano zemljište ne po ne ure ivati ili koristiti tokom jedne godine od pravomo nosti odluke i ako se ure enje zemljišta ne okon a u toku pet godina od po etka ure ivanja.

Subjektivni rok za traženje poništenja odluke je 3 mjeseca od saznanja za razlog poništenja, odnosno objektivni rok je 1 godina nakon proteka rokova zbog kojih se može tražiti poništenje odluke.

lan 81.

Okрупnjivanje zemljišnog posjeda radi njegovoga racionalnijeg korištenja može se vršiti dobrovoljnim grupisanjem zemljišta, putem dobrovoljnog udruživanja farmera u tzv. funkcionalnu, radnu ili proizvodnu tablu.

Grupisanje zemljišta iz stava 1.ovoga lanka može se vršiti na podru ju cijele katastarske op ine ili dijela katastarske op ine.

Op insko vije e donosi odluku o pokretanju postupka za dobrovoljno grupisanje zemljišnog posjeda, na prijedlog najmanje 10 vlasnika zemljišta ili ako se utvrdi da za to postoje opravdani razlozi.

3. Ure enje zemljišta

lan 82

Pod agrotehni kim mjerama smatraju se: kr enje, iš enje, ravnanje i niveliranje terena, osnovna i dopunska obrada, njega i zaštita usjeva, spre avanje erozije, spre avanje zakorovljenosti, obavljanje usluga poljoprivrednim strojevima i oru ima, iš enje kanala, zabrana, odnosno obveza uzgoja pojedinih vrsta bilja na odre enom podru ju, mjere za zaštitu od poljskih šteta, korištenje i

uništavanje biljnih otpadaka, održavanje živica i me a, održavanje poljskih puteva, spre avanje zasjenjivanja susjednih estica, sadnja i održavanje vjetrozaštitnih pojasa i dr.

Agrotehni kim mjerama u svrhu zaštite poljoprivrednog zemljišta od erozije podrazumijevaju se: ograni enje ili potpuna zabrana sje e vo aka i drugih drve a, osim sje e iz agrotehni kih razloga, ograni avanje iskorištavanja pašnjaka propisivanjem vrsta i broja stoke, te vremena i na ina ispaše, zabrana preoravanja livada, pašnjaka i neobra enih površina na strmim zemljištima i njihovo pretvaranje u oranice s jednogodišnjim kulturama, zabrana skidanja humusnog, odnosno orani nog sloja sa obradivog poljoprivrednog zemljišta, odre ivanje obaveznog zatravnjivanja strmog zemljišta, zabrana proizvodnje jednogodišnjih kultura, odnosno obaveza sadnje dugogodišnjih nasada i višegodišnjih kultura na strmim zemljištima.

Vlasnici i korisnici poljoprivrednog zemljišta dužni su provoditi propisane agrotehni ke mjere iz st. 1. i 2.ovoga lana, te održavati dugogodišnje nasade i višegodišnje kulture podignute radi zaštite od erozije na tom zemljištu.

Gradsko-op insko vije e dužno je propisati potrebne agrotehni ke mjere zaštite i korištenja poljoprivrednog zemljišta u slu ajevima u kojima bi propuštanje tih mjera nanijelo štetu, onemogu ilo ili smanjilo poljoprivrednu proizvodnju.

lan 83.

Mjere ure enja poljoprivrednog zemljišta provode se u cilju tehni kog ure enja, poboljšanja proizvodnih osobina, regulisanje vodnog režima tla te spre avanja ošte enja i saniranja degradacije i zaga enja zemljišta, prouzrokovanog prirodnim pojavama ili ekonomskim i društvenim aktivnostima, a na osnovu programa ure enja zemljišta.

lan 84.

Vlasnici, odnosno korisnici zemljišta dostavljaju Federalnom ministarstvu revidiran i ovjeren od strane Federalnog zavoda program ure enja zemljišta, koje e nakon što utvrdi da su ispunjeni uslovi iz ovoga zakona obavijestiti op inu, odnosno kanton i izdati rješenje o odobravanju programa.

lan 85.

Odvodnja obuhvata mjere, objekte i ure aje za regulisanje i o uvanje vodnog režima tla, odvodnjom površinskih i podzemnih voda.

Sistem za odvodnju je sastavljen od ure aja za odvodnju (stanice, crpke, objekti i dr.), kanala za oticanje vode, odvodne mreže (primarna, sekundarna i tercijarna) i drenaže.

Navodnjavanje obuhvata mjere, objekte i ure aje za osiguranje snabdjevanja vodom, njenu distribuciju i upotrebu sa namjenom da se osigura biljkama optimalna vlaga u zemljištu.

Sistem za navodnjavanje je sastavljen od kanala za dotok vode, dovodne mreže (primarna, sekundarna i tercijarna) i opreme za navodnjavanje (crpke, bunari, objekti, hidranti i dr.).

Sistemi za odvodnju i navodnjavanje dijele se na velike i male sisteme, oni koji su namijenjeni ve em broju korisnika za zajedni ku upotrebu po rasporedu za navodnjavanje i koji su namijenjeni za jednog ili više korisnika koji upotrebljavaju sistem za navodnjavanje nezavisno jedan od drugoga.

lan 86.

Poljoprivredno zemljište koje je pod uticajem podzemnih i površinskih voda, odnosno ima neregulisan vodni režim tla, potrebno je urediti sistemom mjera za odvodnju i mjera zaštite od uticaja površinskih voda i poplava.

Odvodnja i zaštita od uticaja površinskih voda i poplava se provodi na osnovu projekta koji se izra uje za odre eno meliorativno podru je.

Federalni ministar e propisati uputstvo o jedinstvenoj metodologiji za izradu projekta za odvodnju i mjere zaštite od uticaja površinskih voda i poplava.

lan 87.

Održavanje sistema za odvodnju i navodnjavanje osiguravaju vlasnici, odnosno korisnici poljoprivrednog zemljišta.

Ako se izgradnja sistema za odvodnju, odnosno navodnjavanje ne može riješiti na bolji ili racionalniji način, može se ustanoviti pravo služnosti odvodnje, odnosno dovođenja vode preko drugog zemljišta.

član 88.

Vlasnici zemljišta u području jima za melioracije na zemljištu, obavezni su staviti svoje zemljište za aktivnosti melioracija, zadržavaju i pravo vlasništva na zemljištu, uz pravo na naknadu za eventualno pričinjeno šteto.

Melioracioni sistemi i uređaji upisuju se u katastar melioracionih objekata i uređaja, koji vode kantonalna ministarstva i koji je povezan sa bazom podataka zemljišnog katastra.

Detaljnije propise o uvodjenju, izvođenju, upravljanju, funkcionisanju i održavanju melioracijskih sistema donijet će federalni ministar.

Federalni ministar donosi propis o obrađivanju i plaćanju naknade za melioracijsku odvodnju i navodnjavanje.

član 89.

Poljoprivredno zemljište na području na kome je izgrađen sistem za navodnjavanje koristi se po godišnjem programu koji donosi pravno lice koje upravlja sistemom za navodnjavanje, a koji sadrži: površinu zemljišta koje se može navodnjavati, dinamiku navodnjavanja pojedinih kultura, dužinu trajanja navodnjavanja i količinu vode za navodnjavanje.

Godišnji program korištenja sistema za navodnjavanje donosi se uz saglasnost kantonalnog ministarstva.

Pravno lice koja upravlja sistemom za navodnjavanje dužno je obavijestiti korisnika poljoprivrednog zemljišta u sistemu za navodnjavanje o godišnjem programu korištenja sistema.

član 90.

Korisnik poljoprivrednog zemljišta u sistemu za navodnjavanje dužan je koristiti sistem za navodnjavanje u skladu sa programom iz člana 89. ovog zakona.

Pravno lice koje upravlja sistemom za navodnjavanje dužno je redovno održavati sistem za navodnjavanje (održavanje pumpi, uništavanje korova, uklanjanje nanosa mulja, održavanje cjevovoda i dr.), kao i osigurati redovnu kontrolu kvaliteta vode na sadržaj opasnih i štetnih materija i da o tome vodi evidenciju.

član 91.

Međusobni odnosi pravnih lica koja upravljaju sistemom za navodnjavanje i korisnika sistema uređuju se ugovorom o korištenju, održavanju i osiguravanju funkcionisanja tog sistema, kao i utvrđivanje naknade za korištenje vode iz sistema.

član 92.

Kultivacija pašnjaka obuhvata skup mjera za poboljšanje kvaliteta trave za ispašu stoke i proizvodnje sijena u planinskim područjima, a provodi se na osnovu projekta koji sadrži iste elemente kao i projekat rekultivacije iz člana 94. ovog zakona.

Projekat iz prethodnog stava mora sadržavati odgovor na pitanja unutrašnje odvodnje u melioracionim područjima, odbrambenih nasipa, odvodnih kanala i crpnih stanica.

član 93.

Poboljšanje kvalitete poljoprivrednog zemljišta obuhvata mjere kojima se vrši poboljšanje fizičkih, hemijskih i bioloških osobina zemljišta (hidromelioracije, popravka teksturnog sastava tla, popravka reakcije tla, meliorativno gnojenje i druge mjere).

Poboljšanje kvaliteta obradivog zemljišta i pretvaranja neobradivog u obradivo izvodi se na osnovu projekta koji sadrži: opće karakteristike područja (klimatske, pedološke, hidrografske), stanje poljoprivredne proizvodnje, dokumentaciju o vlasnicima i korisnicima poljoprivrednog zemljišta (prepisi listova nepokretnosti, odnosno posjedovnih listova ili zemljišno-knjižnih uložaka, kopija katastarskog plana), projektno rješenje za poboljšanje kvaliteta obradivog poljoprivrednog zemljišta

(tehni ko ure enje terena, hidrotehni ki radovi, agrotehni ki radovi), rokovi izvo enja pojedinih faza radova, premjer i predra un radova.

Projekat poboljšanja kvaliteta obradivog i pretvaranje neobradivog u obradivo poljoprivredno zemljište mogu izra ivati registrirana pravna lica iz oblasti poljoprivrede.

4. Rekultivacija

lan 94.

Rekultivacija poljoprivrednog zemljišta koje je korišteno za eksploataciju mineralnih materija i drugih materija, a koja nema trajni karakter, privodi se odgovaraju oj namjeni, odnosno osposobljava se za poljoprivrednu proizvodnju po projektu rekultivacije poljoprivrednog zemljišta koji izra uju registrirane nau ne i stru ne institucije.

Projekat rekultivacije poljoprivrednog zemljišta sadrži op e karakteristike podru ja za eksploataciju mineralnih materija (klimatske, pedološke i hidrografske) i stanje poljoprivredne proizvodnje, dokumentaciju o vlasnicima, odnosno korisnicima poljoprivrednog zemljišta sa prepisom listova nepokretnosti, posjedovnih listova, ili zemljišno-knjižnih uložaka, kopija katastarskog plana, projektno rješenje tehni ke rekultivacije (postupak skidanja, uvanja i vra anja humusnog sloja, dinamiku vra anja zemljišta poljoprivrednoj proizvodnji, tehni ko ure enje terena, agrotehni ki radovi, hidrotehni ki radovi kojima se uspostavlja prvobitni vodni režim u zemljištu i dr.), projektno rješenje biološke rekultivacije (priprema zemljišta za poljoprivrednu proizvodnju, namjena poljoprivrednog zemljišta, postupak i rok ispitivanja opasnih i štetnih materija u rekultiviranom zemljištu), rokove izvo enja pojedinih faza rekultivacije, predmjer i predra un radova-financijski dio i grafi ke i numeri ke priloge.

Saglasnost na projekat rekultivacije daje kantonalno ministarstvo.

lan 95.

Saniranje i rekultivacija postoje ih jalovišta, industrijskih odlagališta i deponija, divljih deponija i drugih eksploatacijskih površina odvija se u tri faze:

a) faza 1. registracija jalovišta, industrijskih odlagališta i deponija, divljih deponija i drugih eksploatacijskih površina, opis stanja, odgovornost, ko ih mora rekultivisati i platiti (preliminarna studija);

b) faza 2. akcioni plan sanacije i rekultivacije (studija izvodljivosti);

c) faza 3. pra enje i izvještavanje o implementaciji.

Rok za izvršenje sve tri faze je 1 godina, ra unaju i od dana stupanja na snagu ovoga zakona, a za iste se zadužuju kantonalna ministarstva.

lan 96.

Ako korisnik po završenoj eksploataciji industrijskih i ostalih mineralnih materija ne izvrši rekultivaciju poljoprivrednog zemljišta, kantonalno ministarstvo angažirat e drugu organizaciju koja e izvršiti rekultivaciju zemljišta na teret sredstava korisnika poljoprivrednog zemljišta za privremene namjene.

lan 97.

Vlasnici, zakupci i drugi korisnici poljoprivrednog zemljišta na podru ju na kojem se ostvaruje ure enje moraju dozvoliti pristup na svoja zemljišta radnicima poljoprivrednih, geodetskih, vodoprivrednih i drugih organizacija koje vrše radove (mjerjenje, snimanje, projektovanje, obilježivanje) u vezi s pripremom i izvo enjem agrarnih operacija i djelovanjem, kao i održavanje melioracijskih objekata i ure aja, ali imaju pravo na nadoknadu štete prouzrokovane navedenim radnjama.

Korisnici zemljišta imaju zakonom ustanovljenu služnost puta zbog prilaza poljoprivrednim parcelama koji im se ne može ograni iti.

Pravo služnosti korištenja tu eg zemljišta imaju lica koja se bave: p elarstvom, sakupljanjem plodova samoniklog bilja, gljiva, zelenila, lovom i dr.

Služnost iz stava 2.ovoga lana traje dok poljski radovi (oranje, sjetva, žetva, berba i dr. poslovi) ne budu završeni.

Op inski organ može ustanoviti stvarnu služnost oticanja vode preko tu eg zemljišta, ako se oticanje ne može riješiti na drugi na in.

Sezonsku služnost, procjenu štete i visinu naknade odre uje op inski organ na osnovu propisa o izvlaštenju, dok naknadu štete vrši korisnik sezonske služnosti.

Žalba protiv odluke op inskog organa ne zadržava izvršenje odluke.

VII RASPOLAGANJE POLJOPRIVREDNIM ZEMLJIŠTEM

lan 98.

Poljoprivrednim zemljištem iji je vlasnik država, osim onoga koje se vra a ranijim vlasnicima po posebnom zakonu, odnosno koje podliježe restituciji i predmet je povrata, raspolaže Federacija prema op im propisima o raspolaganju nekretninama, ako ovim zakonom nije druga ije odre eno.

Odlukom kojom se odlu uje o vlasni kim i drugim stvarnim pravima na poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu države obavezno se osigurava zaštita i unapre enje privredno-ekonomskih, ekoloških i drugih interesa države i njenih gra ana.

Odluka iz stava 2.ovoga lana nije upravni akt.

Akt o promjeni statusa poljoprivrednog zemljišta (zakup, koncesija i zamjena) mora biti donesen u skladu sa ovim zakonom i drugim prate im propisima koji reguliraju ovu oblast.

Akt donesen suprotno utvr enoj proceduri iz stava 2.ovoga lanka, smatra se ništavnim.

lan 99.

Poljoprivredno zemljište u vlasništvu države je u pravnom prometu, ali se ne može prodavati.

Poljoprivredno zemljište može se staviti u promet u obliku zakupa, koncesije i zamjene, ali isklju ivo radi zasnivanja primarne poljoprivredne proizvodnje.

Uslov za stavljanje u promet poljoprivrednog zemljišta je uspostavljanje katastra i zemljišnih knjiga, koji e omogu iti nesmetan promet nekretnina i dati osnov za uspostavu efikasnog tržišta zemljištem.

Poljoprivredno zemljište u privatnom vlasništvu uživa poseban tretman, ali za njega ne važe navedene zabrane iz stava 1.ovogaa lanka.

Strani državljani ne mogu ste i poljoprivredno zemljište u vlasništvo pravnim poslom, ali mogu naslje ivanjem.

1. Promet

lan 100.

Promet državnim poljoprivrednim zemljištem može se vršiti samo u svrhu obavljanja poljoprivredne djelatnosti, osim u slu ajevima propisanim ovim zakonom.

Poljoprivredno zemljište u vlasništvu države može i i u prodaju samo u iznimnim slu ajevima, kada Parlament Federacije Bosne i Hercegovine utvrdi op i interes za prodaju državnog zemljišta.

lan 101.

Privatni zemljišni posjedi jesu i ostaju u okvirima gra anske pravne regulative, a mogu biti ste eni i promijeniti korištenje na bilo koji na in utvr en gra anskom pravnom regulativom, na osnovama ugovora uskla enih sa ovim zakonom.

lan 102.

Fizi ko ili pravno lice koje ima namjeru prodati poljoprivredno zemljište, od 1. do 4. bonitetne kategorije, mora uru iti ponudu op inskom organu na ijem se podru ju nalazi poljoprivredno zemljište.

Ponuda važi 30 dana i sadrži podatke o poljoprivrednom zemljištu, cijenu i druge uvjete prodaje.

Cijena iz stava 2.ovoga lanka uzima se kao po etna cijena na javnom pozivu za prodaju predmetnog zemljišta.

Potencijalni kupac mora dati pisanu izjavu o prihvatanju ponude i o u estvovanju na javnom pozivu prodaje zemljišta koju šalje op inskom organu za poljoprivredu.

Op inski organ izlaže ponudu na oglasnoj plo i i objavljuje Javni poziv za prodaju zemljišta te sprovodi postupak prodaje, uvažavaju i kriterije iz lana 103.ovoga zakona, a na trošak vlasnika.

lan 103.

Op inski organ utvr uje pravo prvenstva kupovine prema slijede em redosljedu:

1. suvlasnik;
2. lanovi najuže porodice: supružnici, djeca, roditelji, bra a i sestre;
3. porodi no poljoprivredno gazdinstvo, u istoj katastarskoj op ini (lan gazdinstva, ako je osposobljen i stru no obrazovan za obavljanje poljoprivredne djelatnosti, kao glavna djelatnost, i njegov je izvor sredstava za život te dohodak za ostale lanove, izjava da e zemljište koristiti sami ili uz pomo drugih lica ili osigurati korištenje putem zakupa, što dokazuju predugovorima o zakupu);
4. poljoprivrednik, upisan u registru poljoprivrednih proizvo a a, ije se zemljište koje on ima u vlasništvu, zakupu ili ga obra uje na drugom osnovu, grani i sa zemljištem koje se prodaje;
5. zakupac, koji je registrovani poljoprivrednik;
6. op ina na podru ju na kojem se nalaze nepokretnosti, ako e usmjeriti nekretnine za dalje korištenje za primarnu poljoprivrednu proizvodnju;
7. drugi poljoprivrednici koji imaju zemljište na odgovaraju oj udaljenosti;
8. poljoprivredna zadruga.

Pod jednakim uslovima prednost ima onaj poljoprivrednik kojem je to osnovna djelatnost.

lan 104.

Kantonalno ministarstvo odobrava pravni posao iz lana 103.ovoga zakona, ali odobrenje se ne može dati ako nije poštovan postupak odre en zakonom, nije poštovano na elo prvenstva kupovine, ako prodajna cijena bitno odstupa od prodajne vrijednosti okolnog zemljišta, te ako bi pravnim poslom bila omogu ena nenamjenska upotreba zemljišta.

2. Zakup

lan 105.

Poljoprivredno zemljište u vlasništvu države i privatne zemljišne parcele mogu se dati u zakup fizi kim i pravnim licima u svrhu vršenja poljoprivredne proizvodnje, a koja su registrovana za poljoprivrednu djelatnost, zajedno sa objektima koji mu pripadaju, opremom i višegodišnjim zasadima.

Za zakupne odnose se po ovom zakonu primjenju i odredbe Zakona o obaveznim odnosima, ukoliko ovim zakonom nije druga ije ure eno.

Poljoprivredno zemljište u vlasništvu države dato u zakup, ne može se dati u podzakup.

Ako su se na poljoprivrednom zemljištu na dan sklapanja ugovora o zakupu nalazili nasadi kojima se za vrijeme trajanja zakupa smanjila vrijednost krivnjom zakupoprimca, zakupodavcu pripada naknada za umanjenu vrijednost tih zasada.

Ako su zasadi uklonjeni, zakupodavcu pripada naknada koja odgovara vrijednosti tih zasada u vrijeme sklapanja ugovora.

lan 106.

Poljoprivredno zemljište u državnom vlasništvu, koje se nalazi na podru ju nerazvijenih op ina, može se dati u zakup domicilnim fizi kim i pravnim subjektima ako, izjavom ovjerenom kod nadležnog suda potvrde kontinuitet poljoprivredne djelatnosti i prebivalište-sjedište, na tom podru ju za najmanje 10 narednih godina.

Pravo prvenstva imaju porodice koje isklju ivo ili pretežno ostvaruju prihode iz poljoprivrede, a ne posjeduju dovoljno zemljišta koje im osigurava ekonomsku sigurnost.

Za zemljište koje je napušteno, ili je vlasnik odsutan dulje od 5godina, ili je vlasnik nepoznat ili se ne može utvrditi vlasništvo, gradsko-op insko vije e može takvo zemljište dati u zakup zainteresiranim licima na rok do 5 godina, u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje.

Sredstva naknade za zakup (zakupnina) iz stava 3. ovoga lanka upla uju se i vode kao posebna vrsta prihoda u prora unu grada-op ine.

Ako se vlasnik ne javi u roku od pet godina od dana zasnivanja zakupa, sredstva iz stava 4. ovoga člana mogu se koristiti samo u svrhe utvrđene članom 54. ovoga zakona.

član 107.

Poljoprivredno zemljište u vlasništvu države, zavisno o vrsti korištenja zemljišta, daje se u zakup na rok do 25 godina za podizanje nasada voćnjaka i vinograda, odnosno do 10 godina za drugo poljoprivredno iskorištavanje.

Pri uzimanju poljoprivrednog zemljišta pod zakup utvrđuje se redosljed prava prvenstva na osnovu člana 103. ovoga zakona.

Pravo prvenstva ima i zakupci koji su vlasnici sistema za navodnjavanje i odvodnju, višegodišnjih zasada, ribnjaka, ili graničnog zemljišta u državnom vlasništvu koje se daje u zakup, ali pod uslovom da ponudi najvišu cijenu.

član 108.

Odluku o raspisivanju javnog poziva za zakup poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države i odluku o izboru najpovoljnije ponude, donosi općina uz saglasnost kantonalnog ministarstva na čijem se području zemljište nalazi.

Početna cijena zakupa ne smije biti manja od 70% od tržišne cijene zakupa.

Ako se poljoprivredno zemljište u vlasništvu države nalazi na području dva ili više kantona odluku o raspisivanju javnog oglašavanja i odluku o izboru najpovoljnije ponude donosi kantonalna skupština na čijem je području veći dio površine poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države.

član 109.

Na osnovu odluke o odabiru najpovoljnije ponude na javnom pozivu za zakup poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države kantonalno ministarstvo i podnositelj ponude sklapaju ugovor o zakupu.

Kantonalno ministarstvo dužno je primjerak ugovora o zakupu dostaviti u roku od 15 dana nadležnom sudu za vođenje zemljišne knjige, odnosno katastra nekretnina i Federalnom ministarstvu.

Na osnovu sklopljenog ugovora o zakupu, zakupoprimca u posjed poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države, uvodi kantonalno ministarstvo.

član 110.

Ugovor o zakupu sadrži obavezno odredbe koje se odnose na: imena i adrese ugovorenih strana, datum sklapanja ugovora, podatke iz zemljišne knjige, odnosno katastra nekretnina, vrijeme trajanja zakupa, visinu, rok i način plaćanja zakupnine (ne može biti naturalna), opis i vrijednost objekata, uređaja i zasada, te način njihova održavanja, vrijeme amortizacije zasada, neamortizovanu vrijednost pripadaka zemljišta, prava i obaveze zakupoprimca i zakupodavca, cilj-namjenu korištenja zakupljenog zemljišta, klauzulu o nasljedivosti zakupa, razloge za otkaz ugovora, razloge za prestanak ugovora i proceduru za rješavanje sporova.

član 111.

Zakupnina se utvrđuje zavisno od namjene korištenja, lokacije i drugih ekonomskih uslova, u skladu sa kriterijima koje utvrđuje kantonalno ministarstvo, a ista je posebna vrsta prihoda proračuna kantona.

Sredstva ostvarena po osnovu zakupa poljoprivrednog zemljišta mogu se koristiti samo u svrhe utvrđene članom 54. ovoga zakona.

član 112.

Ugovor o zakupu na određeno vrijeme prestaje istekom vremena na koje je sklopljen.

Ugovor o zakupu poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države može u svako vrijeme sporazumno prestati.

Ugovor o zakupu prestaje po zakonu, ako zakupljeno poljoprivredno zemljište prestane biti poljoprivredno zbog promjene namjene, ako se zemljište koristi suprotno odredbama sklopljenog ugovora ili odredbama ovoga zakona, raskidom, ako se zemljište ne koristi na propisan način i pažnjom dobrog domaćina ili ako se koristi protivno ugovoru i daje u podzakup.

U slučaju iz stava 3. ovog članka zakupoprimac je dužan u roku od 6 mjeseci od dana prestanka ugovora o zakupu predati u posjed zemljište vlasniku.

član 113.

Zakupodavac može otkazati ugovor o zakupu u slučaju ako zakupoprimac ne plati zakupninu, ne koristi poljoprivredno zemljište u vlasništvu države na način propisan u članu 37. ovog Zakona, obrađuje poljoprivredno zemljište suprotno odredbama sklopljenog ugovora, daje zakupljeno poljoprivredno zemljište u podzakup, protivno odobrenju zakupodavca izvrši investicione radove na poljoprivrednom zemljištu koji prelaze granice uobičajenog raspolaganja ili promijeni vrstu korištenja poljoprivrednog zemljišta, vrši aktivnosti suprotno zakonskim propisima o zaštiti prirode ili radnje koje imaju negativan uticaj na bogatstvo ili stanje prirodnog područja, te ako na bilo koji način ugrožava opstanak prirodnih vrijednosti.

član 114.

Zakupoprimac nema pravo na povrat neamortizovane vrijednosti trajnih zasada na poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu države, ako zakupni odnos prestaje na njegov zahtjev ili njegovom krivnjom.

član 115.

Po prestanku ugovora o zakupu poljoprivrednog zemljišta zakupoprimac mora u roku od 6 mjeseci uzeti one dijelove opreme i građevine koje je on podigao, tražiti naknadu stvarne vrijednosti opreme koja mora se utvrditi za opremu koju nije mogao odnijeti, vegetaciju koju je zasadio, te instalacije i zahvate za zaštitu zemljišta koji su poboljšali kvalitet poljoprivrednog zemljišta, ako je zasadio zasade i postavio navedene uređaje i objekte uz saglasnost zakupodavca i ako nije postignut dogovor sa zakupodavcem srušiti i ukloniti na vlastiti trošak bez potraživanja naknade građevinske objekte privremenog karaktera koje je podigao.

U slučaju neizvršenja obaveze iz stava 1. ovog članka rušenje ili uklanjanje mora izvršiti zakupodavac na teret zakupoprimca.

Ako zakupoprimac zasadi zasade ili izgradi uređaje i objekte bez odobrenja zakupodavca, nema pravo na povrat neamortizovane vrijednosti zasada prestankom ugovora o zakupu.

Prestankom zakupa zakupodavac ima pravo na zasađene zasade i izgrađene objekte i uređaje, a zakupoprimcu mora platiti njihovu još neamortizovanu vrijednost, ako su zasadi, odnosno objekti i uređaji napravljeni s njegovom saglasnošću.

Zasadi, objekti i uređaji pripadaju zakupodavcu, bez odštete ako su bili zasađeni i izgrađeni bez njegova odobrenja.

Zakupodavac ima pravo ukloniti uređaje kod kojih je to moguće, bez štete.

član 116.

Na raskid ugovora o zakupu poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države koji nije regulisan odredbama ovog zakona, primjenjuju se propisi o obavezatnim odnosima.

Zakupni odnos se registruje u zemljišnu knjigu i u zemljišni katastar u roku od 30 dana od dana odobrenja ugovora, odnosno prestanka zakupa.

3. Koncesija

član 117.

Vlada kantona odlučuje o dodjeli koncesije na poljoprivrednom zemljištu, na prijedlog kantonalnog ministarstva, a na osnovu javnog konkursa ili prikupljanjem javnih ponuda.

Koncesija za korištenje poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države dodijeliti se može domaćem ili stranom pravnom licu čija ponuda bude proglašena najpovoljnijom.

Koncesionar je obavezan zemljište koristiti u skladu sa Zakonom o koncesijama i ugovorenom namjenom te o uvati i poveći njegov kapacitet proizvodnje, sistematizovati i zaštititi na osnovama odgovarajućih projekata.

Samo u slijedećim slučajevima dodjeljuje se koncesija na poljoprivrednom zemljištu:

1. od 25 do 50 godina za podizanje višegodišnjih nasada voćnjaka i vinograda, stožarske proizvodnje, uzgoj ribarstvo, lov i ribolov, kao i pašnjake;
2. od 10 do 20 godina za drugo poljoprivredno iskorištavanje;
3. do 10 godina za rekreaciju, sport, turizam i ugostiteljstvo.

Ako se pojave iznimne okolnosti koje zahtijevaju ulaganja za koje je potrebno dulje vremensko razdoblje, ugovoreni rok se može produljiti, ali ne može biti dulji od 50 godina.

Vlada Federacije BiH može svojom odlukom odrediti pojedine kategorije poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države za koje se ne može dati koncesija.

Poljoprivredno zemljište u vlasništvu države za koje je korištenje dana koncesija, ne može se davati u zakup ili podkoncesiju.

Član 118.

Ugovor o koncesiji obavežno sadrži odredbe i podatke o: klasi, veličini i kulturi poljoprivrednog zemljišta, vremenu trajanja koncesije, načinu i uslovima korištenja zemljišta, obliku, visini, te načinu i rokovima plaćanja naknade za koncesiju, mogućnostima i razlozima otkaza ugovora ili jednostranog raskida ugovora, dozvoli postavljanja privredno-proizvodnih objekata, pomoćnim uređajima i objekata za korištenje zemljišta, ako su u skladu s propisima o prostornom uređenju i građevini, te njihovoj pripadnosti po isteku koncesije i zalogu i hipoteci.

Koncesionar je obavezan uz ugovor o koncesiji priložiti privredno-proizvodni program (privredni program), koji čini njegov sastavni dio.

Prava i obaveze korisnika koncesije za korištenje poljoprivrednog zemljišta iz ugovora o koncesiji, mogu se prenijeti na fizička lica u prvom nasljednom redu, uz uslov da se bavi poljoprivrednom proizvodnjom do isteka roka koncesije.

Član 119.

Tekst pripremljenog ugovora o zakupu i odluke o davanju koncesija na poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu države dostavlja se prije njegovoga potpisivanja na prethodno mišljenje kantonalnom pravobraniteljstvu u roku od 15 dana od dana donošenja odluke o odabiru najpovoljnije ponude.

Kantonalno pravobraniteljstvo dužno je dati svoje mišljenje na akte iz stava 1. ovog člana u roku od 15 dana od datuma prijema.

Ako kantonalno pravobraniteljstvo ne dostavi svoje mišljenje na akte iz stava 1. ovog člana u roku od 15 dana od dana prijema istih, smatra se da je ugovor pravno valjano sačinjen i da nije zaključen na štetu općine, kantona, Federacije, odnosno države BiH.

Član 120.

Primjerak ugovora o zakupu i o koncesiji na poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu države, dostavlja se kantonalnom i federalnom ministarstvu finansija.

Član 121.

Kantonalno ministarstvo može i prije isteka vremena koncesije otkazati ugovor o koncesiji, ako koncesionar i nakon opomene koristi poljoprivredno zemljište u vlasništvu države suprotno ugovoru i ne primjenjuje mjere i postupke predviđene propisima o zaštiti i korištenju poljoprivrednog zemljišta.

Član 122.

Poljoprivredno zemljište u vlasništvu države može se zamijeniti za poljoprivredno zemljište u vlasništvu fizičkih i pravnih lica ugovorom, samo u slučaju okrupnjavanja poljoprivrednog zemljišta, iste tržišne vrijednosti i u cilju racionalnijeg korištenja poljoprivrednog zemljišta, a u skladu sa odredbama posebnog Zakona o arondaciji.

Odluku o zamjeni poljoprivrednog zemljišta iz stava 1. ovog člana, donosi Federalno ministarstvo.

Federalni ministar će donijeti propis o uslovima i načinu zamjene poljoprivrednog zemljišta te korištenja sredstava ostvarenih od zakupa, koncesije i zamjene poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države.

član 123.

U skladu sa Strategijom, općina donosi Program gospodarenja za zemljište u vlasništvu države za svoje područje, uz saglasnost kantonalnog ministarstva.

Program gospodarenja treba sadržavati: ukupnu površinu poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države, podatke o dosadašnjem korištenju poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države, površine određene za povrat imovine, površine određene za koncesiju i površine određene za zakup.

Površine poljoprivrednog zemljišta utvrđuju se u Programu gospodarenja prema podacima iz zemljišne knjige, odnosno katastra nekretnina.

Program gospodarenja iz stava 1. ovog člana općine su dužne donijeti u roku od 1 godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

član 124.

Prije donošenja Strategije i Programa, općine ne mogu raspolagati poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države.

VIII EVIDENCIJE

član 125.

Obavezno je voditi evidencije o uređenim poljoprivrednim zemljištima, praćenje realizacije provođenja mjera uređenja i način korištenja shodno definiranom programu koji donosi kantonalno ministarstvo u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

član 126.

Federalno ministarstvo i kantonalna ministarstva dužna su voditi evidenciju o poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu države, odnosno kojim raspolaže država.

Kantonalno ministarstvo vodi posebnu evidenciju o poljoprivrednom zemljištu koje je dato u zakup, koncesiju ili je promijenilo namjenu korištenja.

član 127.

Pravna lica su dužna voditi evidenciju o poljoprivrednom zemljištu koje koriste.

Općinski organi dužni su voditi evidenciju o obradivom i neobradivom poljoprivrednom zemljištu po katastarskim kulturama i klasama, posjedovnoj strukturi i zapuštenosti.

Općinski organ utvrđuje pojedinačne parcele poljoprivrednog zemljišta koje se ne obrađuju.

Općinski organ iz st. 2. i 3. ovog člana ostvaruje saradnju sa nadležnim sudom za vodjenje zemljišne knjige, odnosno katastrom nekretnina ili katastra zemljišta.

član 128.

Podaci o kategorijama poljoprivrednog zemljišta vode se u formi službene evidencije prema podacima iz baze podataka zemljišne knjige, odnosno katastra nekretnina ili katastra zemljišta.

Federalni ministar će propisati metode, oblik i sadržaj obrazaca, način vodjenja evidencija te rok i način dostavljanja službenih evidencija Federalnom ministarstvu.

IX NADZOR

član 129.

Upravni nadzor nad provođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona, kao i upravni nadzor nad radom ovlaštenih pravnih lica u prenetim poslovima iz nadležnosti federalnog organa uprave vrši Federalno ministarstvo.

Federalno ministarstvo vrši instancijski nadzor i daje stručne upute, objašnjenja i saglasnosti u primjeni zakona nad radom pravnih lica kojima su povjerena javna ovlaštenja.

Federalno ministarstvo vrši upravni nadzor nad zakonitošću u akata kojima se rješava o upravnim stvarima, te vrši nadzor i ostvaruje neposredan uvid i kontrolu u postupanju pravnih lica kojim su povjerena javna ovlaštenja, daje instrukcije za izvršenje poslova i traži podatke i obavijesti o izvršenju ovoga zakona i drugih propisa donesenih na osnovu ovoga zakona i izvještaj o izvršenju poslova u vršenju javnih ovlaštenja.

Federalno ministarstvo vrši i nadzor u dijelu izvršenja federalne politike po pitanju poljoprivrednog zemljišta, kao dobra od općeg interesa koju provode nadležni kantonalni i općinski organi.

Kantonalno ministarstvo vrši upravni nadzor nad provođenjem ovoga zakona i propisa donesenih na osnovu ovoga zakona u poslovima koji su dati u nadležnost kantona i nad pravnicima kojima su prenesena javna ovlaštenja, a iz nadležnosti kantona.

član 130.

Inspekcijski nadzor nad provođenjem odredbi ovoga zakona i propisa donesenih na osnovu njega vrši federalni organ uprave nadležan za poslove poljoprivredne inspekcije (u daljem tekstu: Federalna uprava za inspekcijske poslove) i kantonalni organi uprave nadležni za poslove poljoprivredne inspekcije (u daljem tekstu: kantonalna uprava za inspekcijske poslove).

Poslove inspekcijskog nadzora iz nadležnosti federalne i kantonalne poljoprivredne inspekcije vrši poljoprivredni inspektori.

Kantoni mogu odrediti poslove inspekcijskog nadzora iz svoje nadležnosti povjeriti općini i gradu u kojima postoje uslovi i potreba za organizovanjem inspekcijskog nadzora, o čemu odluku donosi kantonalna skupština.

U aktu o povjeravanju inspekcijskog nadzora iz stava 2. ovoga člana, utvrđuju se poslovi poljoprivredne djelatnosti u kojima će općina odnosno grad vršiti inspekcijski nadzor.

Inspekcijski nadzor se vrši u skladu sa Zakonom o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine («Službene novine Federacije BiH» broj 35/05) i Zakonom o inspekcijama u Federaciji BiH («Službene novine Federacije BiH», broj 69/05), (u daljem tekstu: Zakon o inspekcijama).

član 131.

Federalni poljoprivredni inspektor u provođenju inspekcijskog nadzora nad primjenom odredbi ovoga zakona i propisa donesenih na osnovu ovoga zakona ovlašten je kontrolisati:

- vođenje službenih evidencija o poljoprivrednom zemljištu i pašnjacima koje su propisane ovim zakonom;
- rad Federalnog zavoda po pitanjima vršenja poslova i zadataka koji su mu povjereni ovim zakonom;
- izdavanje poljoprivredne saglasnosti;
- da li su korisnici poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države donijeli dugoročne programe korištenja zemljišta;
- uslove i na in korištenje sredstava ostvarenih na osnovu promjene namjene, zakupa i koncesije;
- ugovore o zakupu i davanju koncesije na poljoprivredno zemljište u vlasništvu države;
- na in raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države;
- izdata rješenja o oslobađanju plaćanja naknade za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta;
- vrši sve poslove i zadatke iz nadležnosti kantonalne poljoprivredne inspekcije, ukoliko ova iz nekog razloga ne izvršava poslove i zadatke utvrđene ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega;
- poduzima i druge mjere, odnosno vrši druge radnje za koje je drugim zakonima i propisima ovlašten.

član 132.

Kantonalni poljoprivredni inspektor ovlašten je i obavezan provoditi kontrolu nad svim poslovima, osim onih za koje je ovim zakonom određeno da ih neposredno vrši federalna poljoprivredna inspekcija, a naročito:

- da li se obradivo poljoprivredno zemljište obrađuje ne umanjujući njegovu vrijednost;
  - kontrolira postupak i radnje pravnih lica koje obavljaju sistemsku kontrolu plodnosti tla;
  - zaštite zemljišta od onečišćenja štetnim i opasnim materijama;
  - kontrolira kvalitet mineralnih i organskih gnojiva i supstrata za poboljšanje plodnosti poljoprivrednog zemljišta;
  - korištenje poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe, ako takvo korištenje nije dozvoljeno po ovom zakonu ili propisu donesenom na osnovu njega;
  - provođenje propisanih agrotehničkih mjera;
  - održavanje dugogodišnjih zasada i višegodišnjih kultura podignutih radi zaštite od erozije;
  - provođenje odredbi ovoga zakona o promjeni namjene poljoprivrednog zemljišta;
  - namjenskog korištenja sredstava prikupljenih na osnovu ovoga zakona, koja idu u budžet kantona i općina;
  - raspolaganje i korištenje poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države;
  - provođenje mjera propisanih ovim zakonom za ispitivanje dozvoljenih količina štetnih i opasnih materija u tlu i vodi za navodnjavanje, kao i ispitivanje plodnosti tla;
  - način i uslove korištenja pašnjaka i pojilišta;
  - izdatih urbanističkih saglasnosti u skladu sa odredbama ovoga zakona, odnosno provjerava da li je prethodno pribavljena poljoprivredna saglasnost i plaćena naknada za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta;
  - provjerava je li pribavljena saglasnost kantonalnog ministarstva za provođenje edukacijskog programa;
  - vođenja evidencija koju u skladu sa odredbama ovoga zakona vode općinski organi.
- Kantonalni poljoprivredni inspektor poduzima i druge mjere, odnosno vrši druge radnje za koje je ovim i drugim zakonima i propisima ovlašten.

Član 133.

Poljoprivredna inspekcija u skladu sa odredbama člana 27. Zakona o inspekcijama donosi godišnji program rada i mjesečne planove rada o vršenju inspeksijskih nadzora.

Pri izradi godišnjih programa i planova, Federalna poljoprivredna inspekcija mora tražiti mišljenje Federalnog ministarstva, a kantonalna poljoprivredna inspekcija, mora tražiti mišljenje kantonalnog ministarstva.

Glavni federalni poljoprivredni inspektor podnosi mjesečni izvještaj o izvršenim inspeksijskim pregledima u oblasti poljoprivrede Federalnom ministarstvu.

Glavni kantonalni poljoprivredni inspektori podnose mjesečni izvještaj kantonalnom ministarstvu vezano za izvršeni inspeksijski nadzor iz oblasti poljoprivrede.

Član 134.

Ako utvrdi da je prekršen ovaj zakon ili propis donesen na osnovu ovoga zakona, kantonalni poljoprivredni inspektor ima pravo i obavezu:

- rješavanjem narediti otklanjanje utvrdjenih nedostataka, odnosno nepravilnosti u određenom roku;
- zabraniti upotrebu poljoprivrednog zemljišta za druge namjene, osim ako je po zakonu ili propisu izdatom po osnovu zakona, dozvoljena upotreba u druge svrhe;
- zabraniti zagađivanje poljoprivrednog zemljišta pri njegovom korištenju i narediti povrat istog u prethodno stanje, o trošku onoga koji je prouzrokovao zagađivanje;
- narediti sanaciju napuštenih iskopa pijeska i drugih kopova na poljoprivrednom zemljištu i sanaciju zemljišta privremeno korištenog za druge namjene;
- narediti izvođenje hidrotehničkih radova kojima će se uspostaviti prvobitni vodni režim u tlu;
- zabraniti odlaganje bilo koje vrste štetnih i opasnih materija i vegetacijsko-proizvodnih ostataka na poljoprivrednom zemljištu;
- zabraniti korištenje poljoprivrednog zemljišta za izgradnju ribnjaka, staklenika, ili drugih objekata, ako investitor nema poljoprivredne saglasnosti;
- zabraniti, odnosno ograničiti proizvodnju određenih vrsta poljoprivrednog bilja i upotrebu vode za navodnjavanje, ako rezultati analize pokažu da je to neophodno;
- zabraniti nomadsku ispašu stoke na poljoprivrednom zemljištu;

- zabraniti uporabu gnojiva i hemijskih sredstava ukoliko se analizom utvrdi da su narušena hemijske i biološke osobine tla i kvalitet podzemnih voda;
- podnijeti nadležnom organu zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka;
- poduzeti i druge mjere, odnosno vršiti druge radnje za koje je posebnim propisima ovlašten.

lan 135.

Pravna lica koja podliježu nadzoru nadležnog poljoprivrednog inspektora dužne su mu omogući obavljanje inspekcijskog nadzora, pružiti potrebne podatke i obavijesti, te osigurati uslove za neometan rad.

Pravna lica iz stava 1.ovoga lana dužna su na zahtjev poljoprivrednog inspektora u određenom roku dostaviti ili pripremiti podatke i materijale koji su mu potrebni za poslove inspekcijskog nadzora.

Rok iz stavka 2.ovoga lana mora biti primjeren vrsti zahtjeva.

lan 136.

Ako poljoprivredni inspektor u provođenju inspekcijskog nadzora utvrdi da je povrijeđen ovaj zakon ili propis donesen na osnovu ovoga zakona, poljoprivredni inspektor će zapisnički konstatovati nepravilnosti i nedostatke i rješenjem odrediti mjere i rok za njihovo otklanjanje.

Ako poljoprivredni inspektor utvrdi da je povredom propisa učinjen prekršaj, dužan je bez odlaganja podnijeti zahtjev, odnosno prijavu za pokretanje prekršajnog postupka.

Poljoprivredni inspektor može do donošenja rješenja o izvršenom prekršaju ili presude o krivičnom djelu privremeno oduzeti dokumentaciju i predmete koji u prekršajnom ili sudskom postupku mogu poslužiti kao dokazi.

O privremenom oduzimanju dokumentacije ili predmeta iz stava 3.ovoga lana, izdaje se potvrda.

Protiv rješenja kantonalnog poljoprivrednog inspektora može se izjaviti žalba Federalnoj upravi za inspekcijske poslove-poljoprivredna inspekcija u roku od 8 dana od dana prijema rješenja.

Protiv rješenja kantonalnog ministarstva može se izjaviti žalba Federalnom ministarstvu u roku od 15 dana od dana prijema rješenja.

Na rješenje federalnog inspektora o naloženim upravnim mjerama može se uložiti žalba u roku od osam dana od dana prijema rješenja Federalnom ministarstvu.

Žalba na rješenje federalnog inspektora o upravnim mjerama odgađana izvršenje rješenja, ako ovim i posebnim zakonom nije drukčije određeno.

Protiv rješenja Federalnog ministarstva nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

lan 137.

Poljoprivredni inspektor će donijeti rješenje i odmah narediti izvršenje rješenja kada utvrdi da fizičko ili pravno lice vrši djelatnost za koju mu je radi počinjenog prekršaja izrečena zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti.

U provođenju rješenja iz stava 1.ovoga lanka poljoprivredni inspektor će pečatanjem ili na drugi način zatvoriti prostorije (objekat) u kojem se obavlja djelatnost, a može do konačne odluke nadležnog organa privremeno oduzeti opremu, uređaje, sredstva za rad i prijevozna sredstva kojima se vrši djelatnost.

Žalba na rješenje iz stava 1.ovoga lanka ne zadržava izvršenje rješenja.

Kada je u javnom interesu potrebno poduzeti hitne mjere, odnosno spriječiti štetu koja bi mogla nastati, rješenjem poljoprivrednog inspektora može se odrediti da žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

X KRIVIČNE ODREDBE

lan 138.

Novčanom kaznom od 10.000 do 15.000 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice, ako:

- zemljište u građevinskom području i zemljište izvan tog područja predviđeno dokumentima prostornog uređenja za izgradnju, ne održava sposobnim za poljoprivrednu proizvodnju, sve dok rješenje o odobrenju za građenje ne postane konačno (lan 5.stav 3.ovoga zakona);

- ako izazove one iš enje i kontaminaciju poljoprivrednog zemljišta iz lana 25.ovoga zakona;
  - direktno unosi vodom i zrakom štetne i opasne materije iz lana 25.stav 1.ovoga zakona;
  - ne sanira u roku od 60 dana, ra unaju i od dana izdavanja naloga od strane nadležne inspekcije, sva one iš enja kontaminacije i infekcije iz lana 25.stav 2.ovoga zakona;
  - ispušta štetne i opasne materije koje mogu oštetiti i promijeniti proizvodnu sposobnost poljoprivrednog zemljišta, kao i upotrebljava mineralna i organska gnojiva, te sredstava za zaštitu bilja u koli ini ve oj od dozvoljene, iz lana 26.stav 1.ovoga zakona;
  - one iste poljoprivredno zemljište štetnim i opasnim materijama, tako da je poljoprivredna proizvodnja na tom zemljištu umanjena ili onemogu ena iz lana 26.stav 2.ovoga zakona;
  - ispitivanje poljoprivrednog zemljišta vrši organizacija koja ne ispunjava uvjete iz lana 28.stav 2.ovoga zakona;
  - ne vrši sistemsku kontrolu plodnosti zemljišta koje je katastarskim klasiranjem svrstano od 1. do 4. katastarske klase obradivog poljoprivrednog zemljišta, a ija je površina ve a od 0,2 ha iz lana 31.stav 2.ovoga zakona;
  - koristi poljoprivredno zemljište u nepoljoprivredne svrhe dulje od roka utvr enog poljoprivrednom suglasnoš u za privremenu promjenu namjene iz lanka 47.stavak 3.ovoga zakona;
  - mijenja namjenu poljoprivrednog zemljišta ili ga koristi u nepoljoprivredne svrhe prije donošenja plana prostornog ure enja kojim se tom zemljištu utvr uje namjena iz lana 48.stav 1.ovoga zakona;
  - koristi poljoprivredno zemljište u nepoljoprivredne svrhe bez poljoprivredne saglasnosti iz lana 50.stav 4.ovoga zakona;
  - ne uplati propisanu naknadu radi osiguranja rekultivacije poljoprivrednog zemljišta iz lana 57.stav 1.ovoga zakona;
  - provodi komasacione i melioracione postupke na podru ju za koja nisu doneseni planovi prostornog ure enja, urbanisti ke osnove, kao i Program gospodarenja iz lana 73.stav 1.ovoga zakona;
  - poljoprivredno zemljište u vlasništvu države za ije je korištenje dana koncesija, daje u zakup ili podkoncesiju iz lana 117.stav 7.ovoga zakona;
- Za prekršaj iz stava 1.ovoga lana kaznit e se i odgovorno lice u pravnom licu nov anom kaznom od 1.000 do 2.000 KM.

lan 139.

- Nov anom kaznom od 5.000 do 10.000 KM, kaznit e se za prekršaj pravno lice, ako:
- po initelj štete ne plati troškove radova na ispitivanju i dekontaminaciji, odnosno sanaciji poljoprivrednog zemljišta iz lana 26.stav 2.ovoga zakona;
  - ne vrši ispitivanje plodnosti tla svake 5 godine iz lana 31. stav 3.ovoga zakona;
  - sistemsku kontrolu plodnosti zemljišta vrši pravno lice suprotno lanu 31.stav 4.ovoga zakona;
  - pravno lice iz lana 31. stav 4. ovoga lanka ne podnese izvještaj vlasniku, odnosno korisniku zemljišta i nadležnom kantonalnom ministarstvu, u pisanoj i elektronskoj formi, u roku od 15 dana od dana završetka ispitivanja iz lana 31.stav 5.ovoga zakona;
  - vlasnici i korisnici poljoprivrednog zemljišta u erozivnim podru jima ne provode propisane agrotehni ke mjere iz lana 32.stav 1.ovoga zakona;
  - fizi ko i pravno lice ije se zemljište štiti protuerozivnim mjerama, ne plati troškove provo enja mjera iz lana 33.stav 3.ovoga zakona;
  - na obradivom poljoprivrednom zemljištu koje nije ure eno putem arondacije i komasacije, vrši fizi ku diobu parcele s najmanjom veli inom od 0,5 ha, odnosno u kraškim krajolicima 0,2 ha, osim ako to zahtijeva op i interes utvr en ovim zakonom iz lana 34.stav 1.ovoga zakona;
  - na obradivom poljoprivrednom zemljištu ure enom arondacijom i komasacijom vrši fizi ku diobu usitnjavanjem parcela ija je površina manja od 1 hektara, osim u postupku izgradnje meliorativnih sistema, izgradnje javnih objekata i vra anja zemlje po zakonskim propisima iz lana 34. stav 2.ovoga zakona;
  - vrši spaljivanje organskih ostataka poslije žetve usjeva na poljoprivrednom zemljištu iz lana 35.stav 4.ovoga zakona;

- ako izvodi edukacijski program na koji nema saglasnost kantonalnog ministarstva iz člana 36. ovoga zakona;
- poljoprivredno zemljište ne koristi za poljoprivrednu proizvodnju, osim u slučajevima i pod uslovima utvrđenim ovim zakonom iz člana 37. ovoga zakona;
- ne koristi i ne obrađuje poljoprivredno zemljište na način propisan ovim zakonom iz člana 37. stav 2. ovoga zakona;
- se ne pridržava mjera propisanih u Programu korištenja iz člana 39. stav 2. ovoga zakona;
- korisnik poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države da poljoprivredno zemljište u podzakup iz člana 40. stav 4. ovoga zakona;
- se ne pridržavaju propisanih mjera općina o obavljanju usluga poljoprivrednim strojevima i oruđima, mjera za zaštitu od poljskih šteta, mraza, tuče, požara i poplava, sječe, odnosno zabrane sječe i vožnje stabala, krivica i živica kao i odvodnje na određenoj površini poljoprivrednog zemljišta, iz člana 41. stav 2. ovoga zakona;
- koristi obradivo poljoprivredno zemljište od 1-4 bonitetne kategorije u nepoljoprivredne svrhe, a ne postoje usaglašeni planski akti iz člana 50. stav 1. ovoga zakona;
- ne plate naknadu zbog umanjenja vrijednosti i površine poljoprivrednog zemljišta kao dobra od općeg interesa, osim u slučajevima iz člana 53. ovoga zakona za trajno ili privremeno mijenjanje namjene poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe iz člana 52. stav 1. ovoga zakona;
- prije početka izvođenja radova na poljoprivrednom zemljištu ne skine i deponira plodni i potencijalno plodni sloj tla za potrebe uređenja i rekultivacije zemljišta iz člana 55. stav 1. ovoga zakona;
- daje pašnjake u podzakup iz člana 59. stav 3. ovoga zakona;
- ne posjeduje dozvolu za ispašu stoke iz člana 59. stav 4. ovoga zakona;
- se ne pridržava načina i vremena ispaše stoke koje je vlasnik utvrdio, kao i mjera iz Programa korištenja pašnjaka iz člana 62. ovoga zakona;
- vrši ispašu stoke prije, odnosno poslije određenih rokova ispaše iz člana 65. stav 2. ovoga zakona;
- ne koriste pašnjak dulje od 2 godine ili ga ne koristi na način propisan programom iz člana 62. stav 1. ovoga zakona i ne obavijesti o tome kantonalno ministarstvo do 31. marta, iz člana 66. ovoga zakona;
- vrši nomadsku ispašu stoke suprotno članu 67. ovoga zakona;
- nema zaključen ugovor sa zakupodavcem zemljišta za ispašu stoke iz člana 68. stav 1. ovoga zakona;
- ne provodi propisane agrotehničke mjere, te ne održava dugogodišnje nasade i višegodišnje kulture podignute radi zaštite od erozije na tom zemljištu iz člana 82. stav 3. ovoga zakona;
- vrši izgradnju sistema za odvodnju i navodnjavanje suprotno propisima o izgradnji objekata iz člana 85. ovoga zakona;
- ne osigurava održavanje sistema za odvodnju i navodnjavanje poljoprivrednog zemljišta iz člana 87. stav 1. ovoga zakona;
- ne koristi sustav za navodnjavanje u skladu sa Programom iz člana 58. stavak 2. ovoga zakona, iz člana 89. ovoga zakona;
- projekat poboljšanja kvaliteta obradivog poljoprivrednog zemljišta i pretvaranje neobradivog u obradivo zemljište, izrađuje pravno lice suprotno članu 93. stav 3. ovoga zakona;
- nema saglasnost na projekat rekultivacije iz člana 94. stav 3. ovoga zakona;
- ima namjeru prodati poljoprivredno zemljište od 1. do 4. bonitetne kategorije, a nije uružio ponudu općinskom organu na čijoj se teritoriji nalazi poljoprivredno zemljište iz člana 102. stav 1. ovoga zakona;
- poljoprivredno zemljište u vlasništvu države daje u podzakup iz člana 105. stav 3. ovoga zakona;
- ne vodi evidenciju o poljoprivrednom zemljištu koje koristi iz člana 127. stav 1. ovoga zakona;
- na poljoprivrednom zemljištu gdje je izvršena eksploatacija industrijskih i ostalih mineralnih sirovina prije stupanja na snagu ovoga zakona, korisnici ovih sirovina u roku od 9 mjeseci ne izvrše uplatu naknade za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta i rekultivaciju zemljišta, iz člana 145. ovoga zakona.

Za prekršaj iz stava 1.ovoga člana, kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 500,00 do 2.000,00 KM.

član 140.

Novčanom kaznom od 500 do 1.500,00 KM kaznit će se za prekršaj pojedinac (fizičko lice), ako:

- zemljište u građevinskom području i zemljište izvan tog područja predviđenim dokumentima prostornog uređenja za izgradnju, ne održava sposobnim za poljoprivrednu proizvodnju, sve dok rješenje o odobrenju za građenje ne postane konačno iz člana 5.stav 3.ovoga zakona;

- ako ispušta ili odlaže štetne i opasne materije na poljoprivredno zemljište, te nepravilno upotrebljava mineralna i organska gnojiva i sredstva za zaštitu bilja u količinama većim od dozvoljene iz člana 25.st. 2 i 3.ovoga zakona;

- ne vrši obaveznu sistematsku kontrolu ispitivanja plodnosti tla iz člana 31.stav 2.ovoga zakona;

- ne provodi mjere suzbijanja poljskih šteta na način propisan članom 35.stav 2.ovoga zakona;

- se ne pridržava propisanih mjera opreznosti u vršenju usluga poljoprivrednim strojevima i oruđima, mjera za zaštitu od poljskih šteta, mraza, tuče, požara i poplava, sječe, odnosno zabrane sječe i vožnje stabala, krčenje i živica kao i odvodnje na određenim površinama poljoprivrednog zemljišta iz člana 35.stav 2.ovoga zakona;

- vrši spaljivanje organskih ostataka poslije žetve usjeva na poljoprivrednom zemljištu iz člana 35.stav 4.ovoga zakona;

- poljoprivredno zemljište ne koristi za poljoprivrednu proizvodnju, osim u slučajevima i pod uvjetima utvrđenim ovim zakonom iz člana 37.stav 1.ovoga zakona;

- ne koristi i ne obrađuje poljoprivredno zemljište na način propisan ovim zakonom iz člana 37.stav 2. ovoga zakona;

- korisnici poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Federacije, ne donosu Program korištenja iz člana 39.stav 1.ovoga zakona;

- se ne pridržava mjera propisanih u Programu korištenja iz člana 39.stav 2.tačka 3.ovoga zakona;

- ne osigura upotrebu zemljišta na način propisan u članu 42. stav 1.ovoga zakona, a o tome ne informiše općinski organ o mjestu, katastarskoj općini, esteci, klasi, kulturi i površini, te udjelu u vlasništvu, najkasnije do 31.marta godine za koju se utvrđuje taksa iz člana 42.stav 2.ovoga zakona;

- koristi poljoprivredno zemljište u nepoljoprivredne svrhe dulje od roka utvrđenog poljoprivrednom saglasnošću za privremenu promjenu namjene iz člana 47.stav 3.ovoga zakona;

- koristi obradivo poljoprivredno zemljište od 1 do 4 bonitetne kategorije u nepoljoprivredne svrhe, a ne postoje usaglašeni planski akti iz člana 50.stav 1.ovoga zakona;

- koristi poljoprivredno zemljište u nepoljoprivredne svrhe bez poljoprivredne saglasnosti kantonalnog ministarstva iz člana 50.stav 4.ovoga zakona;

- ne plati naknadu zbog umanjenja vrijednosti i površine poljoprivrednog zemljišta kao dobra od općeg interesa, osim u slučajevima iz člana 53.ovoga zakona za trajnu ili privremenu promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe iz člana 52.stav 1.ovoga zakona;

- ne skine i deponira plodni i potencijalno plodni sloj tla za potrebe uređenja i rekultivacije zemljišta iz člana 55.stav 1.ovoga zakona;

- ne uplati propisanu naknadu radi osiguranja rekultivacije poljoprivrednog zemljišta iz člana 57.stav 1.ovoga zakona;

- korisnik pašnjaka u vlasništvu Federacije daje pašnjak u podzakup iz člana 59.stav 3.ovoga zakona;

- ne posjeduje dozvolu za ispašu stoke iz člana 59.stav 4.ovoga zakona;

- vrši privođenje pašnjaka drugoj kulturi bez privredno-tehničke dokumentacije i bez saglasnosti kantonalnog ministarstva iz člana 60.stav 3.ovoga zakona;

- se ne pridržava načina i vremena ispaše stoke koje je vlasnik utvrdio, kao i mjera iz Programa korištenja pašnjaka iz člana 62.ovoga zakona;

- vrši ispašu stoke prije, odnosno poslije određenih rokova iz člana 65.stav 2.ovoga zakona;

- ne koristi pašnjak dulje od 2 godine ili ga ne koriste na na in propisan programom iz lana 62.stav 1.ovoga zakona i ne obavijeste o tome kantonalno ministarstvo do 31. marta, iz lana 66.ovoga zakona;
- vrši nomadsku ispašu stoke suprotno lanu 67.ovoga zakona;
- nema zaklju en ugovor sa zakupodavcem zemljišta za ispašu stoke iz lana 68.stav 1.ovoga zakona;
- ne provodi propisane agrotehni ke mjere, te ne održava dugogodišnje nasade i višegodišnje kulture podignute radi zaštite od erozije na tom zemljištu iz lana 82.stav 3.ovoga zakona;
- vrši izgradnju sistema za odvodnju i navodnjavanje, suprotno propisima o izgradnji objekata iz lana 85.ovoga zakona;
- projekat poboljšanja kvaliteta obradivog poljoprivrednog i pretvaranje neobradivog u obradivo zemljišta, izra uje pravno lice suprotno lanu 93.stav 3.ovoga zakona;
- nema saglasnost na projekat rekultivaciji izdat od strane kantonalnog ministarstva iz lana 94.stav 3.ovoga zakona;
- ima namjeru prodati poljoprivredno zemljište, od 1.do 4. bonitetne kategorije, a nije uru io ponudu op inskom organu na ijoj se teritoriji nalazi poljoprivredno zemljište, iz lana 102.stav 1.ovoga zakona;
- poljoprivredno zemljište u vlasništvu države da u podzakup iz lana 105.stav 3.ovoga zakona;
- na poljoprivrednom zemljištu gdje je izvršena eksploatacija industrijskih i ostalih mineralnih sirovina prije stupanja na snagu ovoga zakona, korisnici ovih sirovina u roku od 9 mjeseci ne izvrše uplatu naknade za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta i rekultivaciju zemljišta, iz lana 145.ovoga zakona.

lan 141.

Sredstva dobivena od nov anih kazni za prekršaje i izre enih zaštitnih mjera po odredbama ovoga zakona prihod su budžeta kantona i Federacije.

XI PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

lan 142.

Postupci davanja u zakup, koncesije, izdavanja poljoprivredne saglasnosti i utvr ivanja naknade za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države zapo eti do stupanja na snagu ovoga zakona, dovršit e se prema odredbama ovoga zakona.

Ugovori o zakupu poljoprivrednog zemljišta, sklopljeni i ovjereni prije stupanja na snagu ovoga zakona, važe i su do isteka ugovorenog roka.

lan 143.

Do izrade karata upotrebne vrijednosti poljoprivrednog zemljišta i izrade prostorno planske dokumentacije, korištenje poljoprivrednog zemljišta od 1.do 4. bonitetne kategorije u nepoljoprivredne svrhe, može se vršiti samo za izgradnju kapitalnih objekata od op eg interesa utvr enih u lanu 48. stav 3.ovoga zakona, ali ne dulje od 2 godine od dana stupanja na snagu ovoga zakona.

lan 144.

U roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona federalni ministar donijet e slijede e provedbene propise o:

1. jedinstvenoj metodologiji za razvrstavanje zemljišta u kategorije pogodnosti iz lana 24.ovoga zakona;
2. materijama koje se smatraju štetnim i opasnim, te grani ne vrijednosti dozvoljenih koli ina štetnih i opasnih materija u tlu, monitoring i metode njihovoga ispitivanja, prevencije, zaštite i sanacije iz lana 25.stav 3.ovoga zakona;
3. mineralnim i organskim gnojivima i supstratima i o upisu u upisnik gnojiva i supstrata iz lana 25. stav 4.ovoga zakona;

4. oštetnom cjeniku za sve štete pri injene poljoprivrednom zemljištu i na poljoprivrednom zemljištu iz člana 26. stav 3. ovoga zakona;
5. o jedinstvenoj metodologiji monitoringa i ZIS-a iz člana 29. stav 2. ovoga zakona;
6. obliku, sadržaju, na inu vo enja i pristup bazi podataka iz člana 30. stav 3. ovoga zakona;
7. postupku, radnjama i uslovima za vršenje sistematske kontrole zemljišta, iz člana 31. stav 7. ovoga zakona;
8. jedinstvenoj metodologiji za razvrstavanje poljoprivrednog zemljišta u bonitetne kategorije, iz člana 48. stav 5. ovoga zakona;
9. o obaveznoj jedinstvenoj metodologiji za izradu projekata rekultivacije iz člana 57. stav 5. ovoga zakona;
10. na inu i metodama atestiranja poljoprivredne mehanizacije iz člana 70. stav 2. ovoga zakona;
11. uputstvo o jedinstvenoj metodologiji za izradu projekata-programa ure enja zemljišta iz člana 72. stav 4. ovoga zakona;
12. o jedinstvenoj metodologiji za izradu projekta za odvodnju i mjere zaštite od uticaja površinskih voda i poplava iz člana 86. stav 3. ovoga zakona;
13. o uvo enju, izvo enju, upravljanju, funkcionisanju i održavanju melioracijskih sistema iz člana 88. stav 3. ovoga zakona;
14. o obra unavanju i pla anju naknade za melioracijsku odvodnju i navodnjavanje iz člana 88. stav 4. ovoga zakona;
15. o uslovima i na inu zamjene poljoprivrednog zemljišta, te korištenja sredstava ostvarenih od zakupa, koncesije i zamjene poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države iz člana 122. stav 3. ovoga zakona;
16. metodama, obliku i sadržaju obrazaca, na inu vo enja evidencija, te rokovima i na inu dostavljanja službenih evidencija iz člana 128. stav 2. ovoga zakona.

član 145.

Na poljoprivrednom zemljištu gdje je izvršena eksploatacija industrijskih i ostalih mineralnih sirovina prije stupanja na snagu ovoga zakona, korisnici ovih sirovina dužni su u roku od 9 mjeseci izvršiti uplatu naknade za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta i izvršiti rekultivaciju zemljišta.

član 146.

Društveno pravna i pravna lica koja na dan stupanja na snagu ovoga zakona koriste poljoprivredno zemljište nastavljaju koristiti to zemljište do njihove pretvorbe u privredna društva kojima je poznat vlasnik.

Pravna lica koje su na dan stupanja na snagu ovoga zakona imale pravo korištenja poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu, to pravo prestaje danom isteka roka odre enog ugovorom o davanju na korištenje tog zemljišta, danom donošenja odluke o davanju u zakup tog zemljišta, odnosno danom otu enja tog zemljišta.

Pravno lice nastalo pretvorbom društveno pravnog lica iz stava 2. ovoga člana, dužna je o tome obavijestiti Federalno ministarstvo u roku od 30 dana od dana obavljene pretvorbe, a radi ure ivanja odnosa u vezi sa daljnjim korištenjem poljoprivrednog zemljišta po odredbama ovoga zakona.

Ukoliko pravno lice nastalo pretvorbom društveno pravnog lica ne postupi u skladu sa st. 2. i 3. ovoga člana, smatra se da protupravno koristi poljoprivredno zemljište.

Pravna lica iz stava 2. ovoga člana dužna su u roku od 30 dana od dana prestanka prava korištenja, poljoprivredno zemljište u državnom vlasništvu prenijeti na upravljanje Federalnom ministarstvu, odnosno zakupcu, koncesionaru ili kupcu.

član 147.

Strana fizi ka lica koja su do dana stupanja na snagu ovoga zakona stekla u vlasništvo poljoprivredno zemljište, ne mogu tim zemljištem raspolagati i optere ivati ga.

Vlada Federacije, na prijedlog zainteresiranog lica, može odlučiti da se određeno poljoprivredno zemljište izuzme od zabrane raspolaganja i optere enja.

Pravni posao sklopljen protivno odredbama stava 1. ovoga člana, ništav je.

lan 148.

Danom stupanja na snagu ovoga zakona prestaje primjena odredbi Zakona o poljoprivrednom zemljištu ("Službene novine Federacije BiH", broj 2/98).

Do donošenja podzakonskih propisa iz člana 144. ovoga zakona na teritoriji Federacije primjenjivat će se podzakonski propisi koji su se primjenjivali do stupanja na snagu ovoga zakona.

Stupanjem na snagu ovoga zakona na teritoriji Federacije, ostali zakonski i podzakonski propisi koji su se primjenjivali u oblasti poljoprivrede u Federaciji, a koji su u suprotnosti sa odredbama ovoga zakona, moraju se uskladiti, najkasnije u roku od 1 godine, računajući od dana stupanja na snagu ovoga zakona.

Do završetka postupka usklađivanja, u slučaju različitih rješenja predviđenih u drugim propisima iz oblasti poljoprivrede, primjenjivat će se odredbe ovoga zakona.

lan 149.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".